

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
90 din, za inozem-
stvo 60 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cok. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserata.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Orjaški načrti Amerike

Medtem ko Američani v smislu Monroevega nauka prepovedujejo Evropi, da bi se vmešavala v zadeve ameriške celine, jih to nič ne ovira, da se ne bi sami zanimali za vse, kar se godi v Evropi. Tako je bilo v minuli svetovni vojni, tako je v sedanjosti.

Kar se tiče vojske, ki danes pretresa svet, si Američani ne delajo preveč skrbi zaradi nevarnosti, kateri jih izpostavlja politika predsednika Roosevelta; zaenkrat jih nihče ne bo napadel, po preteku gotove dobe pa bodo tako močni, da se jim ne bo treba nikogar bati — tako mislijo. Če bo uresničen program oborožitve Združenih držav, bodo najmočnejša država na svetu, kateri bo stala nasproti čisto izčrpana Evropa, ki bo Ameriko nujno potrebovala za svojo obnovo. Najbolj se bojejo Američani preskrbeti z vojnimi ladjami, ker se jim zdi te najboljše orožje tako za obrambo ameriške celine, kakor za poudarek ameriškega vpliva na zunaj.

Ta program je seveda že na papirju, toda ameriška vlada bo storila vse, da se čimprej udeleži. V minuli svetovni vojni, v kateri je Američane potegnil Wilson s svojo idealno zamisljo bodočega sveta, so Američani, kakor danes pravijo, zaslužili malo ali nič, in tudi politično se niso uveljavili v svetu tako, kakor so želeli. Predsednik Roosevelt pa je druge vrste mož, on se poslužuje vseh čustev, katerih je polno ameriško srce za demokracijo, da vodi politiko, ki je silno realna in ima za namen, da dvigne moč Amerike ter ji pribori tudi v gospodarskem pogledu prvo vlogo na svetu; zato bodo gotovo imeli Nemci prav, ko poudarjajo, da želi Amerika postati dedič Anglije.

Čisto poceni je Roosevelt dobil od Angležev važna politična in vojaška oporišča v ameriških vodah samih, pa na Tihem Oceanu, in verjetno je, da jih bo še nekaj kupil po še nižji ceni. Čeprav so države ameriškega kontinenta ponosne na svojo narodno osebnost in bi se rade tudi gospodarsko osamosvojile, se morajo dejansko čedalje bolj oklepati svoje sodele na severu, da nadomestijo ogromne izgube, ki jih trpi njihova trgovina, ki je izgubila svoj trg v Evropi. Združene države na severu so danes varuh vsega juga, naj bo to varovancem ljubo ali pa ne.

Nikoli ni bila diplomatska delavnost Združenih držav v Evropi tako živahna, kakor je danes. Wilson ni bil poslal svojčas v Evropo več kakor enega samega odposlanca, polkovnika Housea, ki ni bil videti preveč živahen, moč in gotovo ni imel nobenih imperialističnih namer. Roosevelt pa ima svojega stalnega izrednega predstavnika pri Vatikanu, kjer mednarodni položaj stalno in pazljivo zasleduje in imajo tudi svoje poglede in svoj zamisel o bodoči Evropi. In v sedanjem trenutku potuje Rooseveltovi drugi odposlanci, po vsej Evropi. Oni nimajo samo naloge, da bi ameriškega predsednika kar moč točno informirali o položaju v posameznih evropskih državah, ampak imajo tudi dolžnost, da posameznim državam razložijo stališče Združenih držav v tej vojni in jih pridobijo za politične namene in gospodarski načrt, ki ga Američani imajo. Admiral Leahy je bil v Madridu in je sedaj v Vichiju; polkovnik Donovan je obiskal vse države na Balkanu in se sploh zanima za položaj na vsem Vzhodu; v Londonu se nahaja poleg rednega ameriškega poslanca Rooseveltove intimni prijatelj Hopkins, ki opazuje, s kakšnimi napori si prizadeva Anglija obvladati položaj in ki angleški vladi gotovo tudi daje nasvete in poguma, če je tega sploh treba. Najbolj modra poteza Roosevelta pa je bila, da je poslal v Anglijo svojega bivšega protikandidata za predsedniški prestol, republikanca Willkiea, ki se je tam na lastne oči prepričal, kako velika so prizadevanja Anglije, da bi v tej vojski zmagala, kako velike pa so tudi njene potrebe; na ta način bo Willkie lahko postal najbolj vneti propagator tiste ameriške pomoči Angliji, ki jo le-ta tako zelo potrebuje in pričakuje, da ne bi bilo prepozno. Angleži in njihovi prijatelji ne dvomijo, da bo poročilo g. Willkiea, ki se je že vrnil v Ameriko, zelo pospešilo sprejetje in uresničenje Rooseveltovega zakonskega načrta, ki je sedaj pred senatom.

Ta zakon bo seveda sprejet in razne eventualne spremembe na njem ne bodo bistvenega značaja. Vprašanje je le, ali bo pri tem ostalo, in ali ne bodo Združene države Severne Amerike prej ali slej aktivno potegnjene v svetovno vojno. Zaenkrat so izven konflikta in njihov vpliv na svetovne zadeve je od dne do dne večji. Diplomatično je sedaj usmerjajo vojno v tisto smer, ki naj zagotovi in pospeši zmago Anglije, hkrati pa postavi Ameriko na čelo mednarodnega položaja v bodočnosti. Zaradi tega zavzemajo Združene države Severne Amerike zaenkrat do Sovjetske unije prijazno stališče in vplivajo na Anglijo, da ne bi prehitelo kontrolirala ladij, ki vozijo iz Amerike razno blago v sovjetsko državo, čeprav je del tega blaga namenjen za veliko in intimo prijateljico Sovjetov, Nemčijo. Celo generalni konzulat so Američani ustanovili v zadnjem času v Vladivostoku, da bi se bolj in bolj pospeševali trgovski odnosi z URSS, ker dobiček je dobiček, pa naj bo tudi z boljševiškim carstvom, ki v tej vojski zavzema drugačno stališče, kakor bi si želela ameriška politika.

Angleški dominioni čedalje bolj upirajo svoje oči v Washington in izgleda, da se poraja nov anglosaški svet, ki bo močnejši od britskega imperija in ga bo močje vrskal vase. Kaj pa, če bi bila Amerika potegnjena v vojsko prej, kakor misli? Potem bo morala svoje napore deliti na dve strani: na Atlantik in na Tihomorje, kjer je njen največji nasprotnik Japonska. Hkrati se v Evropi vojska obrača tako, da grozi potegniti v vojsko tudi boljševiško Rusijo. In kateri načrti se bodo potem na koncu uresničili in v koliko se bodo uresničili, tega nihče ne ve. Ali bo res Amerika iz te vojske izšla kot najmočnejša sila sveta, ali pa bo morala to svojo vlogo deliti s kom drugim? Brez smisla je, če bi hoteli iskati že danes odgovor na vprašanje, ki se skriva v naročju usode.

Velika vojaška in politična razgibanost po vsem Sredozemlju

Angleži poročajo o napredovanju v Vzhodni Afriki - Čete generala de Gaullea vdre v Tripolitanijo in zasedle Kufro

Angleška poročila

Kairo, 12. febr. t. Reuter. Poročilo angleške vzhodne armade se glasi:

Libija: Nobenih posebnih važnejših sporočil. **Eritreja:** Naše čete, ki prodirajo s severnega dela Eritreje ob obali Rdečega morja proti Massau, so zasedle mesto Elghena na reki Farcal in zajele več ujetnikov in vojnega materiala. Pri Kerenu se operacije razvijajo zelo zadovoljivo. Južno od tega bojišča so naše čete prodrele še globlje v sovražno ozemlje. V teh bojih je bilo doslej zaplenjenih 80 topov.

Na drugih frontah nič posebnega. Uradno poročilo angleškega poveljstva v Nafrobiju v vzhodni Afriki pravi, da so južnoafriške čete napredovale in zavzele vas Todenjan in italijansko postojanko Nampraput. Oba kraja sta na obali Rudolfovega jezera. Nampraput je najbolj severni kraj v pokrajini Durkana in se tam stikajo meje Kenije, Abesinije in Sudana.

Afmadu zaseden

Zvečer poročila vrhovno poveljstvo, da so angleške čete zasedle mesto Afmadu v italijanski Somaliji. Afmadu je sedež pokrajinske oblasti z rezidentom na čelu, in leži v pokrajini jezer v Somaliji. Prebivalstvo šteje 2000 duš. Posadko tvorijo oddelki redne vojske, orožništvo, domačinske čete. Afmadu je veliko tržno središče.

Pojasnila vojnega poročevalca

Reuterjev poročevalec dodaja, da angleške čete sedaj čistijo vse ogromno področje Cirenajke, ki jim je padlo v roke po zasedbi Bengazija. Oklopne enote, ki prodirajo naprej ob obali, so prodrele že daleč mimo El Agvile v Tripolitanijo. Toda vojaško poveljstvo molči o svojih nadaljnjih načrtih. Zato uradna obvestila o operacijah nič ne govorijo o tem: Očistiti je treba tudi puščavsko ozemlje, kjer italijanske posadke še sede po nekaterih postojankah. Glede oaz pri Džarabubu vojaško poveljstvo ne da nobenih obvestil, toda vojaške operacije so v teku. Za oaze v Kufri se bje sedaj že tretji dan sridila bitka in so jo francoske čete v tem trenutku poročanja verjetno že zasedle. Francoske čete generala de Gaullea so prišle 1000 km daleč skozi puščavo Z očiščenjem tega ozemlja je onemogočena tudi letalska zveza med Italijo in Abesinijo.

Glede bojev pri Kerenu pravi Reuterjev dopisnik, da se razvijajo po načrtu. Tukaj nastopajo v prvi vrsti indijske čete, ki zasedajo postojanko za postojanko po utrjenem gorovju, ki obdaja Keren. Na tem prostoru je treba pričakovati v kratkem večjih operacij, ki se jih bo udeležilo tudi vojno brodovje na obali Rdečega morja. V Eritreji je bilo doslej uničenih na tleh 60 sovražnih letal. Iz Abesinije prihajajo poročila o nadaljnjem napredovanju južnoafriških čet v notranjost Abesinije. Sedaj se kaže jasni obliki dveh sunkov: eden je na desnem koncu Kenje pri Dolo, drugi pa se je razvil na zahodnem koncu meje pri Rudolfovem jezeru. Napredovanje je tukaj zelo hitro, ker domačinsko prebivalstvo streže, kolikor more.

Delovanje angleškega letalstva

Kairo, 12. febr. t. Reuter. Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Naši bombniki so spet napadli letališče na Rodosu (dodekaneški otoki). Na letališču Marica so bile zadete letalske lope in upravne zgradbe. Na letališču v Calatu so bombe zažgale na tleh tri sovražna letala. Nastali so požari. Naši bombniki so v nizkem poletu s strojnimi obdelovalci letališče. Na letališču Kavja so padle bombe med letala in letalske lope.

V Abesiniji je bila bombardirana Addis Abeba. Bombe so padle na letala, na letalske lope in razne letalske upravne zgradbe ter povzročile obsežne požare.

Na področju Keren-Asmara so bombniki izvedli več napadov na vojaške postojanke, na motorne kolone med tema mestoma, na vojaška skladišča severno od Keren. Nad Asmaro se je razvila borba s petimi sovražnimi lovci. Dva sta bila uničena.

V italijanski Somaliji je bilo bombardirano letališče in druge vojaške zgradbe v Afmadu, ki je bil potem zaseden od južnoafriških čet.

V Libiji so naše čete našle na letališču v Benini na tleh 86 sovražnih letal raznih vrst,

med njimi en nemški Heinkel in en nemški Junkers, ki pa so vsa neuporabljiva, ker so bila uničena od naših bombnikov, ki so v bitkah nad Libijo ponovno napadli Benino.

Od vseh navedenih operacij se ni vrnilo samo eno letalo.

De Gaulleov vdor v Tripolitanijo Kufra in Gudames zasedena

Kairo, 12. febr. Associated Press. Glavni stan generala de Gaullea poroča, da so njegove čete, ki so prišle iz področja Čada v Francoski Srednji Afriki, zasedle po tridnevni bitki glavne oaze v Kufri. Na nekaterih točkah se boji še nadaljujejo. Francoske čete so prišle skozi puščavo nad 1000 kilometrov daleč, da so mogle izvesti ta napad in tako doprinesli svoj delež v skupni borbi proti nasprotniku.

Druge skupina de Gaulleovih čet je napadla in premagala posadko v Gudamesu, ki leži na tromečju med Italijansko Tripolitanijo, Francoskim Tunisom in Francosko Srednjo Afriko, nekako 400 kilometrov južno od mesta Tripolisa.

General de Gaulle je s svojega glavnega stana sporočil to vest ter dodal, da bodo francoske evobodne čete rešile čast Francije, katere brodovje eramočno počiva v Sredozemskem morju, namesto da bi se borilo za svobodo Francije v veliki sredozemski bitki, ki se sedaj bje na vsej fronti.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 12. febr. Stefani: Poročilo številka 250 italijanskega glavnega stana oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

V severni Afriki nič novega. **V vzhodni Afriki** so se na odseku pri Kerenu razvijali večerji sriditi boji ob sodelovanju letalstva z obeh strani. Sovražnikov mehanizirani oddelki, ki so ga podpirala letala, je zavzel Afmadu — v Somaliji.

V Keniji je naša protiletalska obramba sestrelila 9 in 10. februarja štiri letala. Eno letalo vrste »Gloucester« je bilo zbito na tla v Sudanu.

Sovražnik je napadel letališče v Addis Abebi. Bile je pri tem 9 mrtvih, med njimi dva domačina, ter nekaj ranjenih. Tvarna škoda je zelo majhna.

Franco-Mussolini

Mnoga ugibanja o namenu sestanka: napad na Gibraltar, mirovno posredovanje, začetek ustvarjanja latinske skupnosti

Bern, 12. febr. t. Švicarski radio poroča: Vlada Španije, general Franco, se je v spremstvu zunanjega ministra Serrana Sunerja danes pripeljal na kraj na italijanski »morski obali«, kjer bo sestanek z Mussolinijem, ki ga spremlja zunanji minister grof Ciano. Kraj sam, kjer bo sestanek, ni znan.

Širijo se govorice, da se bo sestanka udeležil tudi voditelj Nemčije, Hitler.

General Franco se bo s kraja sestanka najbrž z letalom odpeljal v Rim, da se pokloni tudi papežu Piju XII., vendar to poročilo še ni službeno potrjeno.

Na svojem povratku v Španijo se bo Franco sestal z maršalom Petainom, ki ga bo pri tej priložnosti spremljal njegov namestnik admiral Darlan.

O pomeni in namenu tega sestanka krožijo najbolj različne domneve. Nekateri menijo, da gre za vprašanje prehoda nemških in italijanskih čet skozi Španijo v severno Afriko, pri čemer bi bil izveden napad na Gibraltar. Ta domneva je najbrž vzeta iz zraka, ker zaradi tega bi generalu Francu ne bilo treba hoditi v Italijo. Druga domneva je, da gre morda za prva mirovna posredovanja Španije v vojni med Anglijo in Italijo. Tudi to domnevo je treba takoj položiti na stran, ker je z ozirom na položaj fašizma v Italiji in na tesno povezanost Nemčije in Italije v sedanjih okoliščinah smešna.

Bolj zanimiva je tretja domneva, ki meni, da je to prvi, morda še zelo oddaljeni poskus, spraviti na isto črto tri latinske velesile, ki obkrožajo zahodni del sredozemske kotline tako z evropske, kakor z afriške strani. Latinska skupnost je utemeljena v skupni kulturi, kakor tudi v zemljepisnem položaju, in ta skupnost bo morala prej ali slej tudi pri bodoči ureditvi Evrope, pa naj zmaga ta ali oni tabor, priti do živega izraza. Ta domneva pravi, da zdaj še ne gre za nič stvarnega, pač pa bi se znali iz tega stika razviti pogoji za nadaljna razmišljanja o morebitnem sodelovanju tega prostora, ki se z ozirom na Evropo, kakor tudi z ozirom na Južno Ameriko zdi mnogo bolj notranje enoten, kakor katere koli druge kombinacije, ter ima še to prednost, da mu ne more nikdo očitati, da bi bil tvorba politike enega ali drugega vojskujočega se tabora.

»Poročila o premirju med Italijo in Anglijo — smešna«

Rim, 12. febr. DNB. Neka ameriška agencija je objavila poročilo, da bo med Italijo in Anglijo že danes podpisano premirje. V italijanskih političnih krogih smatrajo to poročilo za smešno in brez vsake podlage. Objavljanje takšnih poročil smatrajo kot popolno nepoznanje italijanske politike. (AA)

(Columbia B. A. Co. je namreč poročala iz Vichyja, da se nahaja v bližini San Rema na francoskem ozemlju tudi neki angleški predstavnik in da bo Franco posredoval med Anglijo in Italijo, da skleneta mir. Tudi današnja londonska opoldanska radijska oddaja je prinesla govorico o pogajanjih med Italijo in Anglijo. Poročevalec se je pri tem skliceval na poročila ameriških agencij. Londonski radio je dal to novico brez vsakega komentiranja.)

V San Remu

Washington, 12. febr. b. UP poroča, da sta se danes ob 12.30 v San Remu sestala Mussolini in Franco, kateri je bilo v spremstvu zunanjega ministra Sunerja, dočim grof Ciano, ki se nahaja na albanskem bojišču, ni bil prisoten.

Petaín čaka

Vichy, 12. febr. b. Radio Toulouse poroča, da je došel maršal Petaín na svoje posestvo v Antibes. To mesto na francoski rivieri v bližini Monte Carla leži na progi, po kateri se general Franco vrača v Španijo. Tudi admiral Darlan je odšel iz Vichyja na obalo.

Zemunska vremenska napoved: Topleje, povečini oblačno po vsej državi, zlasti pa na severu, kjer bo ponekod deževalo, višje v gorah pa snežilo.

Zagrebska vremenska napoved: Manjša oblačnost.

Topniški boji v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 12. febr. Stefani: 250. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi:

Na grškem bojišču vojaški patrol in udeleženci artilerije. Pri bojih, ki so se zadnje dni odigrali v Albaniji, se je zlasti odlikovala četrtja eskadrila, ki je s svojimi stalnimi in učinkovitimi zmagovitimi poleti podpirala kopensko vojsko pri njenih operacijah. Včeraj so skupine letal bombardirale z bombami težkega kalibra ter obsipavale s strojnimi ognjem sovražnikov prometne zveze, obrambne naprave in čete. Zadeti so bili tudi vojaški cilji v Prevezi in Larisi. Lovska letala so napadla letališče pri Janini in na tleh uničila 18 letal vrste »Gloucester«. Dve drugi letali, ki sta skušali preprečiti napad naših lovcev, sta bili sestreljeni. Eno naše letalo se ni vrnilo, toda letalec se je rešil s padalom (AA.)

Grška poročila

Atene, 12. febr. Atenska agencija: Poročilo št. 108 grškega generalnega štaba se glasi:

Po vsem bojišču samo manjše delovanje izvidnic in topništva. Sestrelili smo eno sovražno letalo. Sovražna letala so napadla več mest v notranjosti Grčije, med njimi Solun, Janino, Prevezo, Patras in Pirej. Škoda nikjer ni velika. Številno človeških žrtev tudi ni visoko.

Pri bombardiranju Soluna 9. februarja sta dve bombi padli na jugoslovanski svobodni pas v pristanišču. Zadete so bile razne pristaniške naprave, skladišča in železniški tir. Škoda je velika. Človeških žrtev pa ni bilo, ker ob času napada ni bilo nobenih uslužbencev v prizadetem področju.

Politični zapiski

Hrvati odklanjajo sodelovanje JNS

Zagrebaški »Hrvatski Dnevnik« se v uvodnem članku peča z znanim zborovanjem JNS v Ljubljani, zlasti pa z govorom g. dr. Grga Andjeliničevca, kateremu očita, da sploh ne pozna nalog moderne države, ker vedno goni eno in isto. Med drugim takole pravi o miselnosti podpredsednika JNS in o njej sami: »Dr. Andjeliničev ni niti jasno, da more država biti dobro organizirana šele, kadar so dobro organizirane banovine, županije, okraji in občine. Ta gospod v državi gleda nekakega sv. Miklavža, ki dobrim otrokom prinaša darove, porednim pa parklja s šibo. Mislimo, da se ne motimo, če pravimo, da ima dr. Andjeliničev v mislih tip policijske države. Sestanek v Ljubljani je bil končan z resolucijo, v kateri je povedana želja, da bi JNS rada aktivno sodelovala v vodstvu državne politike. To je bilo sicer malo drugače povedano, je pa to glavni smisel njihove resolucije. Ker je JNS sprejela sporazum od 26. avgusta kot dejstvo, ki se ne sme menjati, zdaj misli, da je s tem sposobna za sodelovanje pri oblasti. Poteguje se za koncentracijo, kar je seveda njena pravica. Toda kaj neki ima pri tem govoriti dr. Andjeliničev, ko JNS na Hrvatskem ne zastopa nikogar in nič! Na Hrvatskem stranke JNS v resnici niti ni. Naj bo kar prepričana, da tukaj v banovini Hrvatski njena volja nikoli več ne bo odločala. Mi na Hrvatskem že imamo svojo koncentracijo, ki je izvedena v okviru HSS.« — Tako hrvatsko glasilu. Kar se tiče Slovencev, se lahko reče le to, da JNS tudi na Slovenskem ne pomeni čisti več kot nič.

Švicarski list o Jugoslaviji

»Basler Nachrichten« prinaša o Jugoslaviji uvodni članek, kjer se peča z našimi notranjimi zadevami. Med drugim naglašja, da jugoslovanska politika vse notranje zadeve počasi in previdno rešuje, da bi se polagoma ustvarila podlaga, na kateri naj bi se potem Jugoslavija končno uredila. Vsi ti načrti pa morajo biti izvedeni do polnoletnosti mladega kralja Petra II. To dejstvo, da so načrti narejeni na tako dolgi rok, najbolj dokazuje, da bo Jugoslavija najmanj do tlej, to se pravi do konca tega leta, ostala mirna. To zaupanje še zlasti krepi volja odločujočih čimnikov, ki hočejo uresničiti miren razvoj v svobodi in neodvisnosti.

Milan Korač upokojen

Zagrebaške »Novosti« poročajo, da je bil te dni upokojen načelnik ekonomske-finančne oddelka SUZORJA, ravnatelj g. Milan Korač. Sporočilo, ki ga je izdal SUZOR, se glasi: »Ko je dovršil polna službena leta, je bil g. Korač upokojen na lastno prošnjo. Z njim smo izgubili izvrstnega strokovnjaka, ki je mnogo znal in mnogo delal. Ob njegovem odhodu mu je uprava delavskega zavarovanja izrekla pismeno priznanje in zahvalo za njegovo pošteno, koristno in plodno dolgoletno strokovno delovanje za ustanovo delavskega zavarovanja ter mu želela, da bi zasluženi pokoj užival še dolgo let.« — Ravnatelj Milan Korač se je rodil 1. 1885. v Zemunu. Ko je dovršil višjo trgovsko šolo je stopil v službo za družništva. Od leta 1909. pa je deloval v delavskem zavarovanju, kjer je začel kot računski asistent, pa se je zaradi svojih sposobnosti, pridnosti in natančnosti kmalu dvignil na mesto višjega knjigovodje, revizorja, računskega nadsvetnika, načelnika in ravnatelja pri SUZORJU. Kot človek je g. Korač priazen in koncilianten. Z njim je SUZOR mnogo izgubil.

»Croatia« prepovedana

Kakor poročajo listi, je hrvatska banska oblast prepovedala novi hrvatski tednik, ki je pred kratkim začel izhajati v Zagrebu. List je bil, kakor pravijo listi, glasilu voditelja hrvatskih frankovcev g. dr. Mila Budaka. Ustanovljen pa je bil zato, ker je bil baje le nadaljevanje nekdanjega prepovedanega frankovskega lista »Hrvatski Narod«, ki je bil tudi glasilu dr. Budaka. — Kakor znano, je novi frankovski list »Croatia« v svoji prvi številki takoj zelo napadel našega rajnega voditelja dr. Antona Korošca.

Centralno tajništvo delavskih zbornic

Pretekli teden je bilo poročano, da je belgrajska Delavska zbornica sklenila izstopiti iz Centralnega tajništva delavskih zbornic v Belgradu. Delavske glasilu »Slovenski delavec« v zadnji številki piše o tem med drugim: »Pred letom dni smo že poročali, da se je delalo, da bi osrednje tajništvo bilo preurejeno in da je bil takrat dosežen sporazum, da so v odboru te ustanove enako zastopani Slovenci, Hrvati in Srbi. Vsaka narodnostna skupina bi morala imeti v njem po 4 člane. Sklepi bi morali biti sprejeti soglasno, da bi bili za večanjene Delavske zbornice veljavni. Hrvatski ban je ta sporazum tudi podpisal, ni pa ga podpisal za ostali del države pristojni minister za socialno politiko. — Hrvatje so vztrajali na svojem in ko svojih predlogov oziroma sporazuma niso mogli uresničiti, so s svojimi Delavskimi zbornicami v Zagrebu in Splitu iz Centralnega tajništva izstopili. Dohodki tega tajništva za njegovo vzdrževanje, pa tudi njegov pomen je bil s tem znatno okrnjen. Centralno tajništvo je bilo res draga ustanova. Delavske zbornice so morale za njegovo vzdrževanje prispevati po 8% celotnega svojega proračuna. Tako bi morala ljubljanska Delavska zbornica za tekoče leto za vzdrževanje tega aparata plačati približno 360.000 din. Zdi se nam, da je to tudi za nas glede na usluge, ki nam jih Centralno tajništvo more dati, veliko predraga ustanova. Zadnja skupščina Delavske zbornice dne 14. decembra 1940 je v pričakovanju takega razvoja dogodkov v Centralnem tajništvu že vnaprej pooblastila upravni odbor, da sme tudi ljubljanska Delavska zbornica iz Centralnega tajništva izstopiti, če bi to smatrala za potrebno. Zastopstvo slovenskega delavstva v Belgradu bi bilo seveda treba potem kako drugače uravnati. Hrvatsko so n. pr. sklenili da bodo ustanovili v Belgradu svoje posebno referentstvo. Mi mislimo, da je kaka skupna ustanova za vodstvo skupnih delavskih zadev v državi nujno potrebna. Mislimo pa tudi, da je treba to ustanovo poenotiti in napraviti bolj prožno. Nekateri pravijo, da naj bi ta skupni urad imel 3 pomožne moči. In sicer za vsako narodnost po enega uradnika in eno pomožno moč. Ne vemo, kako se bodo te stvari praktično še razvijale. Tudi dosedaj še ni sklepa upravnega odbora Delavske zbornice za izstop iz Centralnega tajništva. Sodimo pa, da smo dolžni slovenskemu delavstvu to poročilo, preden se tudi pri nas Delavska zbornica dokončno odloči o tem važnem vprašanju.«

Lepe besede francoskega lista v spomin na dr. Korošca

Francoski list »La Croix« je objavil dne 30. januarja lep in topel članek o življenju in delu voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca. Pod člankom je podpisan E. (ugeen) B. (caupin).

V začetku članka je precej izčrpno podana francoskim čitateljem dr. Koroševa življenjska pot od Sv. Jurija ob Ščavnici do Maribora, Gradca in Dunaja z njegovim narodnim, verskim, mladinsko vzgojnim in političnim delom, kako je v tem delu raste in postal voditelj najprej štajerskih Slovencev, nato pa vseh Slovencev sploh. Preko majniške deklaracije in Narodnega veča ter Zeneve vodi njegova pot v Jugoslavijo. Nato pravi avtor, da je imel čast srečati dr. Korošca v Zenevi, kamor je prišel, da bi stopil v osebne stike z nekaterimi francoskimi in italijanskimi katoličani, da bi si pridobil njihova prijateljska in njihove pomoči. Francoski ni znal dobro in se je težko izražal v tem jeziku. To mu je bilo nekoliko neprijetno, ker je imel opravka s Francozi. Pomagal si je z nemščino. Se sedaj se spominjam moči njegove besede, njegove gorečega jugoslovanskega patriotizma in ko so razpravljali o vprašanju jugoslovanske neodvis-

nosti, njegove žilave volje, da bi bilo to vprašanje ugodno rešeno. Uspel je. Z njegovimi neprestanimi napori in s pomočjo njegovih prijateljev je bila ustanovljena in priznana kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Potem govori avtor o težavah, ki so nastale v novi državi in kako je bil dr. Korošec tisti, ki je vedno gladil, izravnaval in se je vedno trudil, da bi ohranil svojo domovino združeno, na drugi strani pa je skrbel, da bi dobili trije narodi kolikor mogoče obsežno avtonomijo. Branil in ohranil je pravice katoličanov, ohranil je slovensko enakopravnost z drugimi deli kraljevine, prav tako pa tudi skupno jugoslovansko državo. Nato se ozre na njegovo delo v Stojadinovičevi dobi in na njegov doprinos k rešitvi hrvatskega vprašanja ter o njegovem sodelovanju s Cvetkovičem in dr. Mačkom. Po opisu njegovega pogreba v Belgradu in Ljubljani pravi: »Dr. Korošec je ves čas svoje duhovniške in politične kariere ostal branitelj katoliških pravic in ljudskih množic. Služil je Cerktvi in narodu z vsemi svojimi zmožnostmi in z vsem svojim pogumom... Skratka, bil je velik rodoljub in je zvesto služil jugoslovanski misli, ki je bila gibalno vsega njegovega življenja.«

Podrobnosti o železniški katastrofi pri Dragomanu

Belgrad, 12. febr. m. Iz Caribroda poročajo o železniški nesreči na bolgarskem ozemlju te-le podrobnosti:

Strašna železniška nesreča med Dragomanom in Caribrodom, pri kateri se je ponesrečilo sedem železničarjev, osmi pa se bori s smrtjo, je razburila vso Bolgarijo. Na kraju nesreče se še vedno mudi železniška komisija. Ni še ugotovljeno, zakaj je kompozicija 48 vagonov, od katerih je 28 vagonov cistern, odbredla skozi postajo Dragoman s hitrostjo nad 120 km na uro, ko bi se morala prav za prav ustaviti zaradi obmejne postaje. Prav tako na postaji niso mogli opaziti strojevodje na lokomotivi. Nerazumljivo je, zakaj je ta tovrstni vlak, ki je vozil petroleje iz Rusije v Nemčijo, hitel s tako hitrostjo na ovinku, ko bi moral zmanjšati svojo hitrost. Gasilci, ki so prihili na pomoč iz Sofije, še neprestano gase velikanski požar, delavec pa čisti progo, ki je na več mestih raztrgana in razrita. Iz Sofije je bil odposlan poseben vlak z materialom za zgraditev novega pomožnega tira. Promet na tem mestu je prekinjen in se vrši z avtobusi. Od Caribroda naprej se promet normalno razvija.

Očividci trdijo, da je vlak skozi Dragoman

dirjal s hitrostjo 140 km na uro. Strokovnjaki poročajo, da so se kolesa zaradi silnega trenja kar razžarela in se je zato zgodila nesreča. Udarci je bil vsakalor izredno silovit, saj so se vagoni zarili v lokomotivo, ki se je ob tiru zarila tako globoko v zemljo, da se od nje vidi le majhen del.

Poleg proge, kjer leže številni vagoni in teče nafta v potokih, so razmetani zaboji z blagom na vseh straneh. Delavstvo je začelo polagati pomožni tir v dolžini 80 metrov. Kljub temu promet še ni obnovljen.

Iz Niša so prispeli načelnik strojnega oddelka glavnega železniškega ravnateljstva in železniški ravnatelj iz Niša, ki sta pregledala kraj nesreče in se zanimala za delo pri popravilju proge. Na kraju nesreče so še zmerom organi vojaških in obmejnih oblasti.

Izvedelo se je, da so našli osmega zavirača, ki je še živ. Pri nesreči je padel med dve cisterni, kjer je ležal vso noč. Vse telo je ležalo v nafti, le glava je bila na suhem. Ko se je zavedel, je klical na pomoč, in stražnik ga je iz vlekel iz nafti. Kar se tiče trupel drugih sedmih železničarjev, niso razen kurjača in strojevodje še nobenega našli.

Dodatne nakaznice za moko za bolnike

Ljubljana, 12. februarja.

Po zaslišanju oddelka za socialno politiko in ljudsko zdravje kr. banske uprave dravske banovine razglasa Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani, da se bodo izdajale za bolnike dodatne nakaznice za moko in kruh po naslednjem postopku:

1. Bolniki, ki zaradi bolezni na prebavilih ali zaradi drugih bolezni ne smejo uživati kruha s primesjo koruzne moke in imajo nakaznico za kruh in moko, morejo dobiti pri okrajnem sanitetnem referentu, mestnem fiziku ali občinskem zdravniku zdravstvene občine, v kateri stanujejo, za vsak teden, dokler traja bolezen, dodatno nakaznico za 1 kg pšenične moke. Ako bo trajala bolezen po oceni uradnega zdravnika dalj časa, sme izdati uradni zdravnik dodatne nakaznice tudi za več tednov naenkrat, vendar ne več kakor za štiri tedne.

Uradni zdravniki morajo na hrbtni strani glave nakaznice navesti bolezen in svojo izjavo potrditi s štampiljko in podpisom. Uradni zdravniki izdajajo te nakaznice na osnovi svojega pregleda ali potrdila drugega zdravnika.

Zdravniška spričevala privatnih zdravnikov za dodatno nakazilo moke je treba predložiti na-

vedenim uradnim zdravnikom zaradi izdaje dodatnih nakaznic. Bolniki, ki dobe dodatne nakaznice, obdržijo svoje redne nakaznice za moko.

2. Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani bo dodelil zdravnikom zdravstvenih občin po okrajnih sanitetnih referentov potrebno število dodatnih nakaznic za moko in kruh, mestnim fizikom avtonomnih mest pa neposredno.

3. Uradni zdravniki vodijo seznam po izdanih nakaznicah ter poročajo Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu po okrajnih sanitetnih referentih do 10. vsakega meseca, koliko dodatnih nakaznic so v preteklem mesecu izdali. Mestni fizikati predložijo Banovinskemu prehranjevalnemu uradu ta poročila neposredno.

4. Uradni zdravniki izdajajo siromašnim bolnikom dodatne nakaznice za moko brezplačno. Banovinski prehranjevalni zavod opozarja javnost in organe, ki bodo dodeljevali te nakaznice, da bo prehranjevalni zavod v Ljubljani prisiljen, da ukine te dodatne nakaznice za bolnike v primeru, ako bi se razširil krog upravičencev na osebe, ki jim dodatne nakaznice res niso nujno potrebne. Iz tega razloga poziva prehranjevalni zavod vse uradne zdravnike, da nastopajo pri izdajanju teh dodatnih nakaznic z vso rigoroznostjo.

(Nadaljevanje s 1. strani)

jeti kot zelo resen dogodek, toda s trdnim prepričanjem, da bo po sedanjih hudih preizkušnjah spet postal italijanski.

Rim, 12. febr. Stefani: Italijanski listi opozarjajo na neutrudno delovanje italijanskega letalstva na vseh bojiščih in podčrtavajo zlasti zmage na grškem bojišču in na bojišču Vzhodne Afrike. Lieti pišejo z veliko pozornostjo tudi o prekinitvi diplomatskih stikov med Londonom in Bukarešto in o odhodu angleškega poslanika iz Bukarešte. V vsem tem vidijo veliko izgubo Anglije. (AA)

Italijanske navedbe o izgubah v zraku

Rim, 12. febr. DNB: »Giornale d'Italia« piše o zadnjih štirih poročilih italijanskega vrhovnega poveljstva ter pravi, da sta v zadnjih štirih dneh italijansko letalstvo in protiletalska obramba sestrelila ali težko poškodovala 74 angleških letal, od katerih jih je bilo 32 sestreljenih pri epopdih v zraku, 9 da jih je zbil na tla protiletalsko topništvo, 33 pa da je bilo uničenih na tleh. (AA)

Angleški popis bombardiranja Genove

London, 12. febr. t. United Press: Angleška admiraličeta je sredi objavila podrobno poročilo o bombardiranju Genove po angleških vojnih ladjah. Poročilo med drugim pravi, da je angleško brodogradništvo plulo proti Genovi, ne da bi bila posadka na ladjah vedela, kakšna naloga jo čaka. Šele v soboto zvečer so jim prebrali dnevno povelje o napadu prihodnje jutro. Ko so se zjutraj ob zori ladje približale Genovi na razdaljo 15 km, niso nikjer opazile kakšnega sovražnega izvidniškega letala. Ladje so se nato ustavile in rušile so jih obstopili, da jih zavarujejo proti podmornicam. Letala so z »Ark Royal« vzletela in začela bombardirati nakazane cilje. Ladijski topovi pa še niso streljali, marveč so se pripravljali na strel, medtem ko so njihova izvidniška letala letala nad mestom in po radiu napovedovala cilje. Italijanske obalne baterije so še vedno molčale. Toda kmalu nato so začele z lučnimi signali dajati vprašanje: Kdo ste? Najbrž niso v jutranji sivini megle spoznati poretka teh vojnih ladij. V odgovor pa je ustrelil »Renown« s svojimi šestdesetimi 36 cm topovi, ki megle krogle, težke 1000 kg. Potem so se oglasile italijanske obalne baterije, ki so ustrelile 20 krat in je najbližja krogla padla 400 m proč od ladje. Angleško vojno brodogradništvo je eno uro obstreljevalo pristanišče in razne industrijske naprave, počasi ploveč ob obali, medtem pa so bombniki bombardirali razne industrije in skladišča v Genovi, Livornu in Pisi. Izvidniška letala so sproti

Župnik Fr. S. Finžgar dobil visoko odlikovanje

Belgrad, 12. febr. m. Ob priliki 70 letnice so kr. namestniki na predlog prosvetnega ministra dr. Kreka odlikovali z redom Jugoslov. krone II. stopnje Franca Sal. Finžgarja, pisatelja in župnika v pokoju v Ljubljani.

Praznovanje „Treh ierarhov“ v Belgradu

Belgrad, 12. febr. m. V vseh erbekih krajih ima nočoj JRZ tradicionalne prireditve za svoje člane. V Belgradu je prireditveni mestni odbor najel vse prostore v restavraciji »Kolarac«. Prireditve, ki njen čisti dobiček pojde v korist zimske pomoči, se bo udeležil tudi Cvetković z obema podpredsednicama stranke dr. Kulovcem in dr. Kulenovičem ter vsemi drugimi člani svoje vlade, ki pripadajo JRZ. letošasn bo imela svojo prireditev tudi skupina radikalov, ki se še zmerom zbira okrog glavnega odbora. Zaradi udeležbe na tej prireditvi je prišlo v Belgrad več članov te politične skupine, iz Slovenije pa dr. Dinko Puc. Staroradikalni bodo imeli nočoj prireditve v prostorih »Kazine«. Skupina radikalov, ki jo vodi bivši pravosodni minister dr. Lazar Marković, se bo zbrala v prostorih Bojeviškega doma. Na ta sestanek je prišel v Belgrad tudi dr. Korun iz Ljubljane.

Politični posveti v Belgradu

Belgrad, 12. februarja. m Z jutranjim brzim vlakom sta se vrnila v Belgrad trgovinski minister dr. Andres in socialni minister dr. Budisavljevič. Prav tako je prispel v Belgrad tudi hrvatski ban dr. Subašić. Tudi danes so posamezni ministri imeli več posvetovanj, ki so se nanašali na tekoče resorne zadeve. Tako je predsednik dr. Kulovec imel daljši razgovor s finančnim ministrom dr. Šutejem in socialnim ministrom dr. Budisavljevičem. Razen tega je g. predsenik v svojem kabinetu sprejel več deputacij. Ponovno je bil sprejet pri njem predsednik Preveda Snoj, ki se je ponovno sešel s prehranjevalnim ministrom dr. Protihem. Prosvetnega ministra dr. Kreka sta obiskala ministra brez listnice dr. Smoljan in kmetijski minister dr. Čubrilovič.

Nova postaja Kočna pri Jesenicah

Belgrad, 12. februarja. AA. Z veljavnostjo od 16. februarja se odpre nova postaja Kočna na progi Jesenice—Bistrica-Bohinjsko jezero za potniški in blagovni promet.

Konferenca mesarjev iz vse države

Belgrad, 12. febr. m. Tukaj je bil od 10. do 12. t. m. vsedržavni shod mesarjev in klobasičarjev. Na konferenci je bilo 35 zastopnikov, največ s Hrvatskega in Južne Srbije. Pretresali so vprašanja, ki se tičejo mesarskega stanu, o trgovini, sušmarstvu, strokovnih društvih, cenah surovin kože, strokovnem solstvu in drugem. Izdelana je bila posebna resolucija, ki so jo predložili trgovinskemu ministru, ki jim je obljubil vso svojo pomoč, potem prehranjevalnemu ministru, ki je deputacijo opozoril na hude razmere, v katerih živimo, vendar je obljubil, da bo, preden bo izdal uredbe, zaslišal pristojne strokovne organizacije, nazadnje pa tudi finančnemu ministru.

OSEBNE

Belgrad, 12. febr. m. S kr. ukazom sta napredovala v 4-2 Rudolf Kolarik, prof. I. drž. moške gimnazije v Ljubljani, in Marija Rval, prof. realne gimnazije v Murski Soboti.

Železniška nesreča pri Rakovici

Belgrad, 12. februarja. m. Danes popoldne se je na železniški postaji Rakovica zgodila huda železniška nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtv. Vlak je privozil iz Resnika proti Belgradu in je na prehodu pred postajnim poslopjem povozil občinskega uradnika Žarka Atanackoviča, ki je hotel prekorčiti progo. Atanackoviča je odbila lokomotiva, da je obležal med tračnicami mrtev.

O pomanjkanju živeža

O tem vprašanju piše Adam Pribičević v svojem glasilu »Seljačko kolo« med drugim takole: »Finančni minister dr. Šutej je povedal, da je v naši državi dovolj sladkorja, soli, vžgalice in drugega. Dogajalo pa se je, da kmetje, ki jim je sol najvažnejše bodisi za živino, za soljenje mesa, zelja itd., niso mogli dobiti soli. Zunaj po vaseh ne moremo niti danes še dobiti sladkorja. Moledovati moramo, če ga hočemo dobiti za dva dinarja! Kilogram sladkorja pa je le še pesem in sanje! In tako se je zgodilo, da požretna gospoda ima sladkorja za leto dni, špekulanti še mnogo več, dobiti pa ga ne more niti tisti kmet, ki je sadił sladkorno peso, brez katere sploh ni sladkorja. Ni dovolj določiti le visoko globo za tiste, ki ga primejo, da je kupili živež bodisi zase ali pa za špekulacijo. To ne prinaša uspeha, razen v izjemnih primerih. Treba pa je določiti visoko nagrado vsakomur, ki bi oblasti naznanil, kje je živež nakopičen, kje imajo nepotrebne rezerve živeža, bodisi sladkorja, kave ali česa drugega. Tako bo živež prišel na dan, medtem ko si bo poslej vsakdo premislil kupiti živež brez potrebe. Kajpada bi te visoke nagrade morale biti plačane iz najdenega blaga ali pa sploh na račun krivca.«

Dubrovnik, 12. februarja. b. Davi ob 9.20 so čutili v Dubrovniku in okolici slabši potres brez pomembnejših posledic.

Dotrpel je po dolgotrajni in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, najin skrbni in predobri mož in oče, gospod

Martin Primc

krojaški mojster

Pogreb predragega pokojnika bo v petek, dne 14. februarja 1941 ob 4 pop. z Zal, iz kapelice sv. Janeza, na pokopališče k Sv. Križu. Sveta maša zadušnica bo v soboto, dne 15. februarja 1941, ob 7 zjutraj v župni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 12. februarja 1941.

Globoko žalujoča žena Jerica, hčerka štefka in ostalo sorodstvo

Gospodarstvo

Zvišanje cen na debelo

Pravkar je objavljen indeks cen na debelo, ki ga je sestavil študijski oddelček Narodne banke. Indeks cen na debelo kaže, da se je naša raven cen na debelo zopet dvignila in da bodo tej ravni sledile tudi cene na drobno.

V naslednjem podajamo sliko indeksa cen na debelo za posamezne skupine za avgust 1939, december 1940 in januar 1941 (podlaga so cene v letu 1926 kot 100):

	avg. 1939	dec. 1940	jan. 1941
rastlinski proizv.	75.7	195.6	210.5
živila in proizv.	68.0	121.2	122.9
rudninski proizvodi	93.9	135.9	141.3
industrijski proizv.	78.3	132.6	139.2
splošni indeks	76.8	143.9	150.7
izvozni proizvodi	73.3	142.0	151.4
uvozni proizvodi	77.1	136.8	139.1

Iz tega pregleda je razvidno, da so cene vseh skupin predmetov v januarju v primeri z decembrom več ali manj narasle. Cene rastlinskih proizvodov za 1.4, rudninskih proizvodov za 4, industrijskih proizvodov za 5, splošni indeks je narasel za okoli 4%. Indeks cen izvoznih proizvodov je narasel za 6.6, indeks cen uvoznih proizvodov pa 1.6%.

Se bolj pregledno sliko našega naraščanja cen pa dobimo, če vzamemo za izhodišče cene 1. 1939. Če vzamemo te cene za 100, potem je bil indeks decembra 1940 in januarja 1941 naslednji:

	avg. 1939	dec. 1940	jan. 1941
rastlinski proizv.	100	285	265
živila in proizv.	100	178	181
mineralni proizv.	100	145	150
industr. proizv.	100	169	178
skupni indeks	100	185	196

Večja primes koruze za kruh v vsej državi

Zaradi težkoč, ki so nastopile v preskrbi Slovence s pšenico, katerim se pridružujejo sedaj še težave s koruzo, je naš ban za januarja odredil, da se sme peči pri nas ljudski kruh iz 40% enotne presejane pšenične moke in iz 60% koruzne moke, dočim je v vsej ostali državi znašal odstotek koruzne moke samo 30%. Razmerje je bilo torej pri nas najugodnejše 40:60, dočim je bilo za vso državo 70:30. Tudi na Hrvaškem so se pojavile težave, ki so povzročile, da je bila na Hrvaškem odrejena zmes 50:50%, torej slabše kot v ostali državi in nekoliko bolj kot pri nas. Pomisliti pa moramo, da ima banovina Hrvatska poleg pasivnih tudi kraje s presežkom pšenice, dočim jih pri nas skoraj ni.

Sedaj poročajo iz Belgrada, da bo tudi v ostali državi povišan odstotek primeši koruzne moke na 50%, torej kot na Hrvaškem. S tem nameravajo zmanjšati konzum pšenične moke, kar bo imelo za posledico povečanje konzuma koruzne moke pri pekih.

Uredba bo v kratkem objavljena, vendar za nas ne bo imela veljave, ker je problem za Slovence težavnejši kot za ostalo državo. Mogoče bo imela nova ureditev za posledico, da bomo dobili nekaj več pšenice, ki bo prosta zaradi novih predpisov, v kolikor ne bi nastopile nove izredne razmere za pšenični trg.

Stanje Narodne banke

Dne 8. februarja 1941 je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. din. in oklepajih razlika v primeri z izkazom za 31. januar):

Aktiva: zlato v blaginjah po stabilizacijski vrednosti 2.296.76 (+2.5), zlato v inozemstvu po stabilizacijski vrednosti 492.0 (-5.0), skupna zlata rezerva 2788.8 (-2.5), devize izven podlage 829.2 (+20.45), kovani denar 312.3 (+27.1), posojila: mešična 1660.4 (-33.7), lombardna 52.16 (-2.35), skupno posojila 1712.56 (-36.05), vrednostni papirji 303.1 (+4.0), eskont bonov državne obrambe 7091.0 (+21.0), razna aktiva 2102.15 (+111.64).

Pasiva: bankovci v obtoku 13.652.3 (-64.9), drž. terjatve 290.7 (+97.8), žirovni računi 1624.5 (+129.87), razni računi 2.875.54 (-229.0), skupno obveznosti na vpogled 4.002.74 (-1.3), obveznosti z rokom 200.0 (+200.0), razna pasiva 329.04 (+13.5).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 17.655.0 (-66.2), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 4462.04 (-4.0), zlato v blaginjah po stvarni vrednosti 3674.8 (+4.0) milij. din. skupno kritje 25.27 (v prejšnjem izkazu 25.20), od tega samo z zlatom v blaginjah po stvarni vrednosti 20.81 (20.71).

Izkaz kaže, da se je blaginjski položaj države izboljšal, ker so državne naložbe pri banki zelo narasle ob istočasno povečanju eskonta bonov državne obrambe. Posojila zasebnemu gospodarstvu so se znatno zmanjšala. Obilica denarja na denarnem trgu se vidi tudi po tem, da je Narodna banka izdala v prvem tednu februarja za 200 milij. din blaginjskih zapiskov, kar je odgovarjalo zmanjšanju raznih računov pri banki, ki so bili konvertirani iz obveznosti na vpogled v obveznosti z rokom. Izboljšanje je imelo tudi za posledico zmanjšanje obtoka bankovcev in kovancev.

Stanje naših kliringov

Dne 8. februarja 1941 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 31. januarja 1941):

Aktivni kliringi: Bolgarija 862.134 (-317.311) dinarjev; Francija 3.929.925 (-114.966) fr. frankov; francoske kolonije 4.988.499 fr. frankov; Holandija 5.698.517 (+2.341.782) hol. goldinarjev in Norveška 485.018 (+98.262) din.

Pasivni kliringi: Nemčija 58.199.040 (-680.333) mark, protektorat 68.264.483 (+4.924.166) kron, Slovaška 25.570.891 (-4.535.633) kron, Madžarska 86 milijonov 978.169 (+588.975) din, Poljska 18.525.036 dinarjev, Romunija 3.517.175 (-4465) din, Turčija 5.891.720 (-2.228.601) din, Italija 27.302.273 (+5 milijonov 675.660) din, Belgija 4.008.317 (-849.623) din, Danska, zbiralni račun 2.826.962 (+424.031) din, Danska likvidacijski račun 2.604.027 (-4976) din.

Izkaz kaže, da so se znatno povečale naše terjatve v Holandiji, kamor je znaten izvoz. Med pasivnimi kliringi opazimo zmanjšanje našega dolga predvsem v Nemčiji, na Slovaškem in v Turčiji zaradi večjih nakupov v teh državah, dočim se je povečal naš kliringov dolg v protektoratu in v Italiji zaradi presežkov izvoza tja.

Zvišanje glavnice. Saturnus, d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov v Ljubljani, ima občni zbor delničarjev 1. marca 1941 ob 10. Na dnevnem redu je poleg volitev uprave in nadzorstva tudi zvišanje glavnice od 3 na 6 milijonov dinarjev.

	avg. 1939	dec. 1940	jan. 1941
izvozni proizv.	100	194	206
uvozni proizv.	100	177	180

Ta pregled nam jasno kaže, da so od avgusta 1939 do januarja 1941 narasle cene rastlinskih proizvodov za 165%, cene živine in proizvodov za 81%, mineralnih proizvodov za 50%, industrijskih proizvodov za 78%, izvoznih za 106% in uvoznih proizvodov 80%, tako da je skupni indeks vseh predmetov, ki jih upošteva Narodna banka pri izračunavanju, narasel za 96%.

Naša raven cen na debelo se je torej od začetka vojne sem skoraj podvojila in so najbolj narasle cene rastlinskih proizvodov, daleč nad povprečjem vse, cer, to so predvsem cene žitaric in koruze. V najmanjši meri so se zvišale cene mineralnih proizvodov, pri katerih je v prvi vrsti premog. Tudi cene industrijskih proizvodov so narasle manj kot povprečje za vse cene, kar velja tudi za živila in proizvode živaloreje.

Ker izvažamo predvsem rastlinske proizvode in uvažamo industrijske proizvode, vidimo, da so cene izvoznih proizvodov bolj narasle kot cene uvoznih proizvodov. To je bilo lažje, ker se kontrola cen pri nas nanaša predvsem na cene uvoženega blaga in cen v industriji, torej že v drugi fazi poteka tvorbe cen.

Cene na drobno še niso objavljene, gotovo pa bo indeks tudi teh cen za januar znatno narasel, kar pomeni znatno povečanje življenjskih stroškov. Cene na drobno sledijo potiski razvoju cen na debelo, iz vsega sledi, da so naše cene na debelo narasle na dvojno višino predvojne časa, dočim so cene na drobno in z njimi življenjski stroški narasli sami za nekaj nad 50%, torej za polovico predvojne stanja.

Brivski in frizerski obrt

V vrsti rokodelskih obrtov zavzema brivski in frizerski obrt svoje posebno mesto. To pa glede na značaj svojega dela, ki ga vsi, kakor tudi glede na obrtnopravni položaj.

Po značaju svojega dela je brivski in frizerski obrt sicer rokodelski, v kolikor se izvršuje z rokami, vendar ni produktiven v tem smislu, da bi s svojim delom proizvajal izdelke za svoje odjemalce, temveč nudil tem le svoje usluge, za kar ga v vrsti ostalih rokodelskih obrtov štejejo v posebno skupino »uslužnostnih obrtov«. V tej skupini je sameval, dokler se mu ni po novem obrtnem zakonu v 1. 1932 pridružil še drugi obrt iste vrste, obrt kozmetikov za nego obraza in telesa.

V obrtnopravnem pogledu ima brivski in frizerski obrt že po letu 1932 svojo zgodovino. Prvotno se je imenoval »brivci, frizerji, lasuljarji in manikjerji«. Z izpremembo v letu 1936 se mu je naziv skrajšal v »brivci in frizerji«. Gbenem je bil nato za nekatere kraje pri nas razdeljen v dva obrta, briveškega in še frizerskega posebej. To pa ni obveljalo in je ban dr. Natlačen s posebno odredbo odredil, da veljata brivski in frizerski obrt za vse podrejeno mu območje Slovenije kot istovrstna obrta in ne več odredna.

Ozadje vsem tem odredbam je bil splošni položaj teh dveh obrtov v razvoju povojnih let, ki si ga hočemo v naslednjem nekoliko ogledati.

Brivski obrt je nedvomno eden najstarejših obrtov, kar obstoji odkar so ljudje hoteli hoditi obriti. Prav tako star more biti frizerski obrt. Dejansko eta to prav za prav bila dva izrazna pomena za dve deli, ki eta se ob enem izvrševali v eni delavnici kot en obrt. Seveda je bilo delo tega obrta prav tako podvrženo toku časa, kakor razni drugi obrti, med katerimi niso najzadnji oni obrti, ki so namenjeni v glavnem ženskim članom človeške družbe. Brivskemu in frizerskemu obrtu je tako tudi gospodovala moda, ki se je menjavala vsaj vsako stoletje, ako ne večkrat. Z gospodarskega stališča pogledano je zato ta obrt včasih le životril, sem in tja pa prišel tudi do lepšega razvoja.

Nedvomno je brivski in frizerski obrt dosegel v prejšnjih časih svojo posebno konjunkturno leta v tisti dobi, ko so se moške brile in nosili lasulje, ki so jih delali lasuljarji iz mrtvih las. Iz te dobe izvira tudi ta naziv, dasi nudi danes prav malo zasluga in še to le za tiste redke specialiste med brivci in frizerji, ki se še postrani bavijo z lasuljarstvom v glavnem za gledalške potrebe.

Ni še dolgo tega, kar so brivci in frizerji tudi po naših krajih izvrševali tudi druge postranske posle, da so bili neke vrste padarji in zobarji. V Srbiji so taka dela vršili še do pred kratkim. Vendar se je v času pred svetovno vojno delokrog brivcev in frizerjev ustalil tako, da so v glavnem vršili britje in striženje, po strani pa gojili lasuljarstvo ter sem in tja tudi pedikerstvo kot sestavni del njih delokroga.

Kmalu po svetovni vojni se pojavil bistveni preokret v delu brivcev in frizerjev. Pojavila se je moda britja in friziranja žensk. Ta ženska klientela je bila na vsak način hvaljevnost, ker se sama ne brile in ne striže temveč zahteva postrežbo frizerja in brivca. V prvi dobi, ki je trajala nekako do leta 1926, so imeli brivci in frizerji dober zaslužek. Toda ta doba striženja na kratko in friziranja pri ženskah ni trajala dolgo.

Dne 31. januarja 1941 je stopila v veljavo uredba o likvidaciji »Jugoslovanskega Feniksa« in prenosu njegovega premoženja Zvezi napredkovnih zadrug v Sarajevu in Zvezi nabavljajalnih zadrug državnih namenečencev v Belgradu. Ta uredba govori samo o likvidaciji Jugoslovanskega Feniksa kot **juridične osebe oziroma nosilca zavarovanja** in prevzemu njegovega portfeuilleja ter vseh njegovih aktiv in pasiv po omejenih združnih vezvah, ki bodo pod svojo firmo nadaljevale vsa sklenjena zavarovanja. Pri tem se morajo vse zavarovalne glavnice sorazmerno zvišati, in sicer tako, da se premije, vplačane do 28. aprila 1936, računano v bodoče povprečno z odstotkom 70%, dočim so se do sedaj obračunavale le z odstotkom 45%. Uredba uveljavlja namreč socialni princip, da se imajo manjša zavarovanja, katere so sklenili ekonomsko slabšeji zavarovanci, izplačati ob dospelosti v celoti, a večja zavarovanja temu primerno manj, vendar tako, da se doseže povprečen odstotek »valorizacije« starih premij od 70%. Razume se samo ob sebi, da se bodo premije, vplačane po 28. aprilu 1936, računale tudi v bodoče tako kot dosedaj, namreč v celoti, to je stodoletno.

Podrobnejša določila o vračunavanju starih premij bo izdal minister trgovine in industrije v posebnem pravilniku, ki pa še ni izdelan oziroma objavljen. Dokler se to ne zgodi, se bodo dospela zavarovana glavnice izplačevala po prejšnji uredbi od 16. dec. 1936, a razlika se bo izplačala kasneje. To povišanje

velja tudi za vsa ona zavarovanja, ki so bila likvidirana pred uredbi od 31. jan. 1941 po starih predpisih. Predmetnega povišanja bodo torej deležni vsi zavarovanci brez razlike, ali jim je zarovana glavnica že izplačana ali ne.

V interesu zavarovancev je, da se nekaj časa potpne s svojimi zahtevami. Ni oportuno zahtevati odkupov, ker bi tako zavarovanci izgubili pravico na povišanje zavarovanja. Istotako je škodljivo vsako odstopanje (cediranje) polju tretjim osebam, ker bi bili zavarovanci na ta način težko oskodovali, kot so bili n. pr. člani bivše »Vzajemne pomoči« registrirane pomožne blaginje v Ljubljani, ki so prodali raznim špekulantom svoje članske pravice.

Zastopstvo »Jugoslovanskega Feniksa« v Ljubljani se ni prejelo nobenih podrobnejših navodil od svoje centralne v Belgradu, pa tako ne more še dati interesentom nobenih pojasnil in informacij. Zato naj varovanci še malo potpne in naj se ne obračajo niti ustno niti pisмено, ker to povzroča samo izgubo časa in nepotrebne stroške. Čim bodo s pravilnikom objavljena podrobnejša navodila, bodo takoj obveščeni vsi Feniksovi zavarovanci, kaj jim je storiti, da ne bodo v svojih pravicah prikrajšani.

Vodstvo zastopstva »Jugoslovanskega Feniksa« v likvidaciji v Ljubljani je prevzel g. Ivo Lah, OUZD Ljubljana, ker je g. ravnatelj Zvonko Zolgarju po § 14 uredbe prenehala služba z dnem 31. jan. 1941.

jala dolgo, ker so pod vplivom večno mlade mode tvorci mode nazivali striženje na kratko neokusno in nepraktično. Propagirati pa so začeli ob istem času žensko frizuro z daljšimi lasmi, ševda nakodranimi lasmi.

Nekako ob istem času, ko se je začela pojavljati moda kratkega striženja las, je bilo ugotoviti nenaden upadek moških obiskovalcev v brivnicah. To dejstvo je bilo posledica tega, da se je moški svet vse bolj začel briti sam, kar so mu omogočili brivski aparati in poceni britve, ki jih je začela industrija teh predmetov kar sipati tudi v najbolj oddaljene kraje sveta. Zaradi majhne carinske in trošarinske obremenitve so britvice osvojile najprej mladino nato pa tudi starejši svet, ki je zaradi tega začela hoditi k brivcem samo zaradi striženja in še to komaj enkrat ali dvakrat na mesec. Poskus potrebe obdavičev britvic se ni obnesel. Cenijo, da so aparati za britje in britvice osvojile okoli 70% vse brivske klientele. Če so hoteli brivci obdržati ostalih 30% svojih odjemalcev, so jim morali znižati ceno za britje, s čimer se je začel nevarni proces, ki je dovedel sčasoma in ob enem z drugimi neugodnostmi vso brivsko in frizersko stroko ekoraj na rob propada.

Iz razloga izostanka moške klientele se je morala zato brivica in frizerska stroka tem bolj truditi, da naveže nase vsaj dame, pri čemer jim je prišel na pomoč razvoj mode, kakor smo to že zgoraj omenili. V zvezi z novo modo trajnega kodranja pa so prišle razne težave gospodarskega značaja. Za novo frizuro so bili potrebni novi aparati za električno in trajno kodranje. Zaradi velike ponudbe, tuje in domače, se je uvedel sistem mesečnega odplačevanja aparatov, ki je omogočil velikemu številu brivskih in frizerskih mojstrov, da so si omislili v svojih delavnicah skoraj vse potrebne aparate, pri čemer je pripomniti, da so šle cene v težke tisočake. Pričakovani so odzivi v velikem številu klientk, toda odziv je v glavnem izostal, ker je v tisti dobi pretresala vsi življenje v državi težka gospodarska kriza.

Posledice niso izostale: če je bilo treba za obroke trpeti denar, a odjemalcev ni bilo, je bilo treba znižati cene. Minimalnih cen se moštiri bodisi iz nezavednosti bodisi zaradi presnega čuta za lastne, neodjenljivo nujne potrebe niso držali. Tako je bilo tudi v pogledu ženskega friziranja zanamovati za to zadnjo dobo v gospodarskem pogledu prav iste žalostne posledice, ki smo jih omenili pri izostanku moške klientele: padec cen. K temu je prišlo še ono zlo, ki je nujno sledilo padcu cen: svobodna konkurenca se je še bolj razvila in postala ekoraj umazana konkurenca.

Glede tega je pripomniti, da je poleg gospodarske krize preteklih let konkurenčno vplival na cene v brivskih in frizerskih delavnicah in splošno gospodarsko nazadovanje stroke dvig števila samostojnih brivskih in frizerskih mojstrov, kar je bila deloma posledica odpuščanja pomožnega osebja v letih gospodarske krize.

Število brivskih in frizerskih mojstrov v Sloveniji je v zadnjih letih narasčalo, kakor sledi:

leta	1925	232	leta	1932	344
"	1926	244	"	1933	352
"	1927	261	"	1934	362
"	1928	272	"	1935	365
"	1929	292	"	1936	381
"	1930	307	"	1937	431
"	1931	317	"	1938	502

Po teh podatkih se je v trinajstih letih število brivcev in frizerjev več kot podvojilo.

V Ljubljani so narasčali takole: L. 1910 28; leta 1933 81; leta 1937 111.

Pri vseh teh tegobah briveškega in frizerskega obrta pa ni na najzadnjem mestu pripomniti, da so si brivci in frizerji ob vsem tem razširili svoje strokovno znanje in da je strokovni napredek stroke v zadnjem času tolik, da ga bo mozel dohajati le tisti, ki je bil dovolj gibčen in odopen.

Prav zaradi razvoja striženja, britja in friziranja žensk so se pojavili glasovi, da je treba brivski in frizerski obrt razmejiti in ga razdeliti v dva ločena obrta, ki naj si sicer ostanejo sorodna. Svojo zahtevo so utemeljevali s strokovnim razvojem posebnosti frizerske stroke, ki zahteva posebno veščino in zato tudi usposobljenost, dokazljivo z ločenim mojstrskim izpustom za vsako stroko posebej.

Druga stran je iz zgoraj navedenih gospodarskih vzrokov zagovarjala istovrstnost obeh strok še za nadalje. Po njih mnenju je obetoj stroke le v tem primeru zagotovljen, če se omogoči eni osebi izvrševanje obeh obrtov istočasno.

Nedvomno ima vsaka stran svoj prav; za zdaj je ustrezno onim, ki so se opirali na gospodarske razloge. Brivski in frizerski obrt eta danes istovrstna obrta in jih lahko usposobljenosti izvršujejo istočasno na podlagi mojstrskega izpita iz enega obeh obrtov in prijave pri obrtnem oblastvu. Seveda zato ni ostan prav nič manj važen razlog natančnega poznavanja strokovnega razvoja obrta in tisti brivci, ki ne poznajo vseh podrobnosti razvoja ženske lasne mode, ne bo uspeval v frizerski stroki.

Samopreskrba Evrope

Berlin, 12. februarja. AA. DNB: Anglija je opustila up, da bi lahko z lakoto strla Nemčijo. Tako je začel svojo izjavo znani gospodarstvenik Josef Winsu pred zastopniki inozemskega tiska. Nadaljeval je, da Anglija sedaj upa, da bo Nemčijo prisilila, da bo morala nabeti svoje zaloge. Omenjajoč neki drugi članek, je Winsu poudaril, da Nemčija nikakor ne misli spraviti v nevratno lastne oskrbe s pošilkami živeža drugim državam, ki so po lastni krivdi šle v vojno proti Nemčiji. Nemčija ni kriva, če so te države med vojno izpostavljene pomanjkanju. Sicer pa ne smemo prezirati ali pa precejevati dejstva takega pomanjkanja.

V interesu zavarovancev je, da se nekaj časa potpne s svojimi zahtevami. Ni oportuno zahtevati odkupov, ker bi tako zavarovanci izgubili pravico na povišanje zavarovanja. Istotako je škodljivo vsako odstopanje (cediranje) polju tretjim osebam, ker bi bili zavarovanci na ta način težko oskodovali, kot so bili n. pr. člani bivše »Vzajemne pomoči« registrirane pomožne blaginje v Ljubljani, ki so prodali raznim špekulantom svoje članske pravice.

Zastopstvo »Jugoslovanskega Feniksa« v Ljubljani se ni prejelo nobenih podrobnejših navodil od svoje centralne v Belgradu, pa tako ne more še dati interesentom nobenih pojasnil in informacij. Zato naj varovanci še malo potpne in naj se ne obračajo niti ustno niti pisмено, ker to povzroča samo izgubo časa in nepotrebne stroške. Čim bodo s pravilnikom objavljena podrobnejša navodila, bodo takoj obveščeni vsi Feniksovi zavarovanci, kaj jim je storiti, da ne bodo v svojih pravicah prikrajšani.

Vodstvo zastopstva »Jugoslovanskega Feniksa« v likvidaciji v Ljubljani je prevzel g. Ivo Lah, OUZD Ljubljana, ker je g. ravnatelj Zvonko Zolgarju po § 14 uredbe prenehala služba z dnem 31. jan. 1941.

kanja. To se da premagati z racioniranjem. Najnižje racioniranje v neki zasedeni pokrajini je dvakrat tako veliko, kakor pa je bilo racioniranje v Nemčiji v letih 1916 do 1918. Pričakovati je tedaj, da bodo te dežele z znatno večjim racioniranjem in z neudeležbo v vojni lahko vzdržale gotovo dobo. Sicer pa evropske države niti sedaj niti v bodoče ne bodo v nevarnosti lakote, če se gospodarstvo v prehrani organizira in poglubi tako, kakor dela to nemško kmetijstvo. Te odredbe niso samo važne za čas vojne, ampak tudi za čas po vojni, kajti tudi pri hitrem zaključku vojne svetovna trgovina ne bo mogla tako hitro priti v svoj redni tok.

V nadaljevanju je Winsu poudaril, da Evropa brez Anglije in Rusije letno pridelala 46 milijonov ton pšenice. Poraba pa znaša 48 milijonov ton. Primanjkljaj znaša tedaj samo dva milijona ton. Še bolj ugoden pa je položaj glede rži. Letno se na istem evropskem ozemlju pridelala 22 milijonov ton, poraba pa je samo za 400.000 ton višja. Zato je popolnoma razumljivo, da se takšne neznatne količine lahko nadomestijo s povečanjem pridelovanja žita. Evropa ima razsežna poljedelska ozemlja, ki niso dovolj izkoriščena. Če Francija sama ima mnogo zemlje, ki v kmetijstvu ni izrabljena. Če se nekako tri milijone hektarjev neizrabljene zemlje zopet porabi za pridelke pšenice, bi to pomenilo, da bi se žetev pšenice v Evropi povečala za 4 milijone ton. S pridelkom ječmena in koruze krije v tem pogledu Evropa 98% svojih potreb. Ostala dva odstotka nista nikakšen problem, prav isti pa je primer s krompirjem in sladkorjem. Winsu je tudi rekel, da se lahko uredi tudi vprašanje oskrbe z maslo. Pri tem je navedel za zgled Nemčijo, ki se ji je posrečilo, da je uvoz žita za klajo živini zmanjšala od 4 milijonov na 1 milijon ton. Ob koncu je Winsu poudaril, da je povečanje evropske proizvodnje važno ne samo za evropsko vzajemnost, ampak tudi koristi vsaki posamezni državi.

Vpisi v trgovinski register. Učiteljska tiskarna d. d. v Ljubljani, podružnica v Celju, Splošna gospodarska družba z om. zavezo na Jesenicah, glavnica 200.000 din. poslovdaje: Čelesnik Jože, Kristan Cvetko, Sušnik Jože in Stražar Joško. — Hranilnica dravske banovine, podružnica v Kranju, člani upravnega odbora podružnice: dr. Megušar Anton, Pollak Jurij in Draksler Mihael. — Vpisane so bile naslednje izpremembe: Papirice, družba z om. zavezo: izbrisani poslovdaje: dr. Kobal Alojzij, dr. Ciril Pavlin, Schwinger Rihard in prokurista: Hieng Ernest in Kobenter Franc, vpisan pa je bil poslovdaja Hieng Franc. — Opuščena je bila zaradi prenosa poslov na centralno podružnico Jugoslovanske družbe za gumo »Englebert«, d. d. v Belgradu.

Vpisi v združni register. Vodovodna zadruga na Dobravi pri Kropi, zadr. z om. jamstvom, prvi član uprave Spendov Anton, Vodovodna zadruga v Sebenjah, zadr. z om. jamstvom, prvi član uprave Perčič Peter in Zadruga elektrarna v Podovci, zadr. z om. jamstvom, prvi član načelstva Lašič Anton. — Pri Zdrudni zvezi v Ljubljani je bil izbrisan prokurist Anton Kralj, vpisana pa prokurist dr. Ceferin Emil in pooblaščenec Lesjak Franc.

Borze

Dne 12. februarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6 milijonov 214.410 din na belgajski 14.650.000 din, od tega 52.694 in 300.000 mark, 124.896 švic. frankov, 138.898 dolarjev in 4167 švedskih kron. — V efektilih je bilo prometa na belgajski borzi 900.000 din. Zasebni kliring: Zagreb—Solun 100 drahem 38 denar. Belgrad—Solun 100 drahem 37.65—38.35.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Delitev krušnih nakaznic zaključena

Prevod je razposlal okrog 852.000 nakaznic za februar — Vsa štiri avtonomna mesta so dobila 157.500 nakaznic — Sedem desetlin prebivalstva je dobilo nakaznice

Z 12. februarjem je bila zaključena delitev nakaznic za kruh in moko. Ogromno delo, ki je zahtevalo ustanovitve nad 400 občinskih in mestnih preskrbovalnih uradov poleg 25 okrajnih preskrbovalnih uradov in osrednjega banovinskega prehranjevalnega zavoda, je izpeljano. Tudi prva naloga vseh teh ustanov, delitev nakaznic, je končana. Ponekod je kljub številnim in nepredvidenim težkočam potekala v redu in v zadovoljstvo prebivalstva, drugod — hvala Bogu le v malo krajih — pa je poslovanje krajevnih uradov vzbujalo nejevoljo. Tudi v teh primerih je treba upoštevati, da na hitro osnovani uradi morda vedno niso našli najbolj primerne postopke. Prebivalstvo naj se zaveda, da so v uradih zastopniki vseh slojev, tako da je sproti omogočena kritika in dana možnost za izboljšanje. Prevod je dal enotna navodila za vse kraje in urade in kjer komu kaj ni všeč, naj potrka na domači preskrbovalni urad in pove, če misli, da bi se dalo napraviti bolje.

Kljub temu pa smo lahko veseli, da je tako rekoč čez noč ustvarjena organizacija, ki je imela nalogo, da samo omogoči pravično razdelitev moke in kruha, ne da bi pri tem hotela izločiti posrednike — trgovce, zadrage in peke — to nalogo tako dobro opravila. Banovinski prehranjevalni zavod je sam razpošiljal nad 400 preskrbovalnim uradom nakaznice. Ker se je mudilo, Prevod v večini primerov ni mogel čakati, da bi mu mestni in občinski preskrbovalni uradi javili, koliko nakaznic naj pošlje. Po svoji lastni cenitvi je dodeljeval prvotne deleže nakaznic in nato naknadno še razpošiljal nakaznice, če je bilo to potrebno. Naknadno razpošiljanje nakaznic je trajalo še prav do zadnjih dni pred zaključkom delitve nakaznic. Koliko nakaznic je bilo razdeljenih med prebivalstvo, ni mogoče točno povedati, ker je vsakemu preskrbovalnemu uradu ob zaključku delitve večinoma ostalo po nekaj neizkoriščenih nakaznic. Znano pa je število nakaznic, ki jih je Prevod razposlal po vsej Sloveniji. Za odrasle je bilo razposlanih okrog 600.000 nakaznic, za mladino od 6. do 14. leta okrog 130.000 nakaznic, za najmlajše pa 122.000 nakaznic. Vsega skupaj je šlo torej 852.000 nakaznic. Zanimiv je pri tem delež avtonomnih mest: Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Za odrasle je dobila Ljubljana 73.490 nakaznic, za mladino 9.490, za otroke pa 8.900 nakaznic. Maribor je prejel za odrasle 31.500, za mladino 4.200, za otroke 4.300 nakaznic. Celje je dobilo 14.613 za odrasle, 2.490 za mladino in 1.421 za otroke. Ptuj je dobil 5.700 za odrasle, 600 za mladino, 700 za otroke. Vsega skupaj so torej ta štiri avtonomna mesta dobila okrog 157.500 nakaznic, kar je nekaj več kakor šestina vseh nakaznic.

Zanimiva je nadalje razdelitev nakaznic po posameznih okrajih. Je sicer res, da okraji v Sloveniji niso niti približno enako veliki in da je tudi število njihovega prebivalstva zelo različno. Kljub temu pa se razločno vidi že iz števila razposlanih nakaznic, kateri okraji niti malo ne živijo od poljedelstva. Največ nakaznic med okraji je dobil okraj Maribor — desni breg, namreč vsega skupaj 55.500. Naslednji okraj je ljubljanski, ki je dobil skupaj 51.500 nakaznic, nato pride radovljiški z 41.900, nato celjski okraj z 41.100 nakaznicami, nakar sledijo okraji Maribor — levi breg, Kranj, Ptuj, Laško, Dravograd, Kočevje, Kamnik itd. Najmanj nakaznic

so dobili seveda žilodorni okraji. Prijeten minimum je pri tem dosegel lendavski okraj, ki je prejel vsega skupaj le 5200 nakaznic. Takoj za njim pa pride Murska Sobota z 11.500 nakaznicami. Značilno je, da so prav v teh dveh okrajih nekateri občinski preskrbovalni uradi vrnili Prevodu skoraj vse nakaznice, ki jih je Prevod spočetka po lastni cenitvi namenil in poslal tamošnjemu občinskemu preskrbovalnemu uradu. Prva občina, ki je to storila, je bila Bogojna v lendavskem okraju, kjer je župan vestno pripisal, da v njegovi občini ni niti enega prebivalca, ki bi bil upravičen do nakaznic. To lahko razumemo, ker v lendavskem okraju siromna prebivalstva, ki se preživlja s tem, da dela za dnino na tujih posevkih, dobiva svoje delo plačano v veliki meri v živilih.

Se drobna zanimivost, ki jo je pokazala delitev nakaznic! Skoraj v vseh okrajih, kamor je Prevod razpošiljal nakaznice na podlagi ljudskega štetja

iz leta 1931., se je izkazalo, da se je vtel pri cenitvi otrok v starosti do 6 let. Skoraj vsi okraji so sporočili, da so takih nakaznic dobili preveč, na drugi strani pa so večinoma sporočili, da jim manjka nakaznic za doračajočo mladino in odrasle. To je kaj žalostna ugotovitev, saj kaže, da je naš naravni prirastek še bolj upadel, kakor pa so to mogli oceniti statistiki, ki so pripravljali cenitve za razpošiljanje nakaznic. Če primerjamo število prebivalstva vse banovine, ki ga cenijo na 1.220.000, s številom razposlanih nakaznic, vidimo, da bo dobilo nakaznice okrog 70%. Brez nakaznic bo torej v Sloveniji ostalo za mesec februar približno tri desetine vsega prebivalstva. Verjetno je seveda, da bo v prihodnjih mesecih število razposlanih nakaznic še nekoliko naraslo. Točne številke med prebivalstvo razdeljenih nakaznic pa bo mogoče zvedeti šele konec februarja, saj bo ta ugotovitev zahtevala veliko dopisovanja in računanja.

Zelenica Kufra

General de Gaulle, voditelj »Svobodne Francije«, ki je sedaj poslal svoje čete v boje v južno Libijo ter v oazo Kufr.

Kufra ni ena sama zelenica, temveč je to ime za celo skupino zelenice ali oaz v severni Afriki, prav v srcu Libijske puščave. Široki puščavski pasovi ločijo zelenice drugo od druge. Dostop k posameznim zelenicam — Taiserbo, Ke-

babo, Buseima, Bir Sirhem Erbena so njihova mena — je dokaj težaven. Leže sredi skalnatih in peščenih pustinj, kjer skoraj nikdar ni dežja. Talna voda prihaja v teh oazah na površje v jezerih in slanih močvirjih. Prebivalcev je okoli 4000 in sicer Arabcev in Berberov. Pripadajo islamskemu rodu Senussi, ki ima glavni sedež v Kufri. Glavno mesto, oziroma glavni kraj je El

Kmetje odločajo o kmečkih vprašanjih

Kmečka sodišča - Kmetje kot mirovni sodniki

Nemški zakon o dednih posevstvih omejuje svobodno razpolaganje kmeta s svojo dedno lastnino v gotovi meri, da bi se ta posestva očuvala zadolževanja, razpadanja in sploh gospodarstvu škodljivih plivov. Najvažnejše razpolaganje s posestvom, kakor oporočno razpolaganje, prodaja, zakup obremenitev s hipotekami itd., je odvisno od sodniškega dovoljenja. To sodniško dovoljenje daje dedno sodišče, dednosodna oblast, katera obstoja pri vsakem sodišču prve instance. Razen tega odločuje dedno sodišče v vseh ostalih važnih vprašanjih pravnega značaja o dednih posevstvih, kakor so n. pr. konstatacija svojstva dednega posestva ali o posebnih sposobnostih kmeta, nadalje odreja odločujoče mere proti kmetom, ki slabo gospodarijo, ali proti takim, ki so izgubili čast ali zlonamerno ne plačujejo svojih dolgov. Na kratko, dedno sodišče je kompetentno za urejanje vseh kmečkih vprašanj, katera so posebno važna za varstvo posestev in kmečke družine.

Dedno sodišče sestoji iz enega poklicnega sodnika kot predsednika in iz dveh kmetov iz dotičnega kraja kot prisodnikov. Ta kmečka prisodnika imata iste sodne funkcije kakor poklicni sodnik. Njihov glas velja pri sodišču toliko kakor njegov. Z uvajanjem teh kmečkih sodišč je ugodeno stari zahtevi kmečkega stanu, da po pravu sami odločajo o lastnih poslih kmečkih življenjskih odnosov. Morda se to komu zdi čudno, da so kmetje postali sodniki brez pravniške izobrazbe, toda ti ugovori takoj odpadejo, če pogledamo obliko in vsebino nemškega zakona o dednih posevstvih, katere se v vsakem oziru razlikujejo od ostalih zakonov. Dočim je prejšnje zakonodajstvo prinašalo zakone, ki so na tako širokem področju, kakršno je pravo o dednih posevstvih, predvidevali točno urejenje vseh mogočih odnosov, postopa sedaj zakon o dednih posevstvih Reicha drugače. Ta zakon postavlja samo nekaj osnovnih pravnih načel, katera odreja cilj in smer novega kmečkega prava. Jasno je, da mora biti uporaba prava drugačna, ko se njegova struktura toliko razlikuje od prejšnjega prava. Pri prejšnjih zakonih, kateri so hoteli prinesiti rešitev vseh mogočih življenjskih odnosov, mora vsak sodnik posamezne primere spraviti v zvezo z vsem nizom paragrafov in videti, kako zakon odločuje v takem primeru. Tukaj je neobhodno potreben izobražen sodnik z obširnimi poznanjem zakonov in pravne znanosti.

Popolnoma drugačna pa je naloga sodnika pri sodišču za dedna posestva. To sodišče je vezano samo na majhno število juridičnih načel v pravu dednih posestev, ki mu samo kažejo smer, dočim je v svojem delovanju svoboden. Upoštevati mora samo, da njegove odločitve ustrezajo kmečkemu

življu in kmečkim življenjskim dolžnostim. Na ta način se upoštevajo v širokem obsegu kmečki običaji v pravu o dednih posevstvih, a za presojevanje tega so kmetje kot člani sodišča neobhodno potrebni. Če mora n. pr. sodišče za dedna posestva odobriti pri predaji posestva »preužitek« (oskrbnino starega kmeta), potem odreja pozitivno pravo samo to, da dedno posestvo ob tej priliki ne sme biti obremenjeno preko svojih moči. Odrejevanje preužitka je prepuščeno odločitvi sodišča, ki se pa mora ravnati po življenjskih običajih kmetov svojega okraja. To pa lahko presoja najbolje kmetje sami, kajti oni najbolje vedo, kako so se od pamljeka reševali taka vprašanja. Ze ta edini primer dokazuje, kako velikega pomena je sodelovanje kmečkih sodnikov v pravu o dednih posevstvih in kako lahko na temelju poznavanja prastarih običajev odločno vplivajo na kmečko življenje. Poklicni sodnik kot predsednik sodišča za dedna posestva je odgovoren za pravni tek postopka, pri stvarnih odločitvah sodeluje v isti meri skupaj s svojima prisodnikoma. Na ta način se prinašajo v pravu o dednih posevstvih pravne odločitve, katere ustrezajo življenjskim prilikam in ki jih kmetje je popolnoma razumejo, ker so te odločitve izraz njihovih nazorov. Uspešno delovanje teh sodišč za dedna posestva v prvih sedmih letih praktične uporabe zakona o dednih posevstvih je najboljši dokaz za resničnost te trditve. Pravo o dednih posevstvih se uporablja na tak način, s kakršnim se sklada vsak kmet, ker se je v njem dvignila zavest popolne varnosti njegovega posestva, a s tem pa mu je dana možnost, da na pravilen način skrbi za svojo rodbino. Sodelovanje posebno izbranih kmetov za sodnike o dednih posevstvih je edinstven primer v nemškem pravem razvoju, ki se je sijajno izkazal. Kmečki sodniki so se pokazali v vsakem pogledu kot dorasli svoji veliki nalogi, a njih sodelovanje jamči tudi v bodoče pravilno uporabo prava o dednih posevstvih.

Kakor pri sodišču za dedna posestva, tako sta tudi pri višjih sodiščih, pri višjem dednem sodišču in pri dednem sodišču rajha dodana dva kmeta kot prisodnika, ki izražata svojo kmečko pravno zavest pri pravnih razsodbah višjih sodišč. Kmečki sodniki so določeni na tri leta in sodelujejo pri sejah sodišča, da bi tako mogli sodelovati pri odobah. Pripravljalna dela, kakor tudi končna odločitve pripada poklicnim sodnikom. Potemtakem sodišča za dedna posestva niso sodišča v navadnem smislu besede, katera sodijo samo o sporih, temveč so obenem pomočniki in svetovalci, kakor tudi poverjeniki kmečkega stanu. Ravno to sodelovanje kmečkih prisodnikov v teh sodiščih vzbuja v kmečkem stanu zaupanje in pravično postopanje, ker ve, da so njih interesi najbolj zaščiteni v lastnih rokah.

bom morda povedal in napisal vse, kar sem ulegnil in smel.

Nedavni potres je romunsko prestolnico najhujše prizadel. Ni je hiše, ki bi ne bila vidno poškodovana. Čeprav sta že dobra dva meseca minula, se še jasno poznajo poškodbe. Povsod so zidovi razpokani, omet je popadel s stropov, dimniki manjkajo skoraj povsod. Pri modernjših hišah se je pokazala nesolidnost v arhitekturi, ker so se vsi balkoni od potresu dobesedno odlomili s pročelja. Največ so pa trpele manjše starejše hiše, ki so tako poškodovane, da so se stanovalci morali izseliti, same pa stojijo podprte z vseh strani s travertini in tramovjem kot kakšni zakleti gradovi. Ruševine hotela »Carlton« na boulevardu Bratianu, ki je imel 14 nadstropij, so že popolnoma odstranili in ne vidiš drugega, kot le še kup opke, kamenja in ometa. Zanimivo je, kar mi je povedala neka gospa.

V času potresa je imel službo na vrhu, na strehi nebotičnika neki vojak. Potem, ko se je sesula ogromna stavba, so ga našli sedečega sredi ceste tako prestrašenega da sploh ni vedel, kdo je in kaj se godi. Nihče ne ve, na kakšen način se je tako nepoškodovan, brez najmanjše praske, čudežno znašel sredi ceste. Šele čez nekaj dni, ko se je zavedel, je povedal, da je nenadoma sredi hladne noči postalo silno toplo, dež se je vlij kot iz škafa, vse se mu je zamajalo pod nogami, kako in kaj pa je bilo naprej, pa ne ve več. Podobno se je zgodilo z dvehletnim dekletcem, ki je spalo v 12. nadstropju in se je prav tako nepoškodovano s posteljo vred znašlo nedaleč od onega vojaka.

Zdaj pa pomislite Ljubljance! kaj bi bilo, če bi se takole ob 3 ponoči zagugal naš nebotičnik in »se položil« preko ceste na »Sestice«.

Tudi kolodvoru ni bilo prizaneseno. Visoki stolp na desni strani postopja, kjer je bila nameščena velika ura je kar spodneslo. Če bi hotel naštevati še vsa druga prizadeta postopja, bi se tudi meni zamajalo pod nogami. Povem nai o potresu le še to, da so tudi ulice same na sebi precej trpele. Velike vzbokline so se pojavile, drugje pa spet dolnine, da se ti zdi, če se pelješ z avtom preko njih, kakor bi bil na tistih »morskih valo-

Dobro namočeno-na pol oprano!

Tadž. Odkril je leta 1879 Rohl. Leta 1921 sta jo obiskala Angležinja Forbes in Egipčan Hassanin Bey. Leta 1931 so zasedli oazo Kufr Itali-jani in jo pridružili Cirenaiiki. Sedaj beremo o poročilih iz afriških bojev, da so se v Kufri spoprijele italijanske čete s četami francoskega generala de Gaullea.

Eržen Mirko:

Vtisi iz današnje Romunije

(Konec.)

Ko prispeš v Bukarešto, napravi nate neverjeten vtis impozantni severni kolodvor, kakršnih še po ostali Evropi malo vidiš. Kakor postajna zgradba, ki je ogromna, moderna in opremljena z vsem razkošjem, prav tako se mi zdi to velenje samo. Velikansko, veličastno, moderno in razkošno. Ravne, široke ulice — bulvarji, so nekaj mogočnega, kar zmorejo le taka milijonska mesta. Najbolj sijajna sta Boulevard Bratianu in Boulevard Victoria. Prvi zato, ker ob njem v skoraj vsej njegovi dolžini preko enega kilometra, stoji sami novi moderni 10 do 15 nadstropij visoki nebotičniki. Vse te zgradbe dajejo najživahnejši bukarštanski ulici nekaj ameriškega, posebno še, če opazuješ promet na njej. Po štiri, po pet elegantnih avtomobilov vozi vtrje in drug za drugim na obeh straneh ceste. Zanimivo je pri tem, da so vsi avtomobili v 90 odstotni večini (nemških vojaških ne štemem) ameriških znam in še — da se na vseh poznajo vsakodnevni manjši karamboli, kar glede na tak promet ni nič čudnega. V prej omenjenih modernih poslopjih so najrazkošnejši hoteli in družabni lokali. Tu je stal tudi znani 14-nadstropni hotel »Carlton«, ki se je ob zadnjem potresu dobesedno sesul. Ta je torej v glavnih obrisih najpomembnejša žila romunske prestolnice.

Po zunanosti precej drugačen od nje, je že prej omenjeni Boulevard Victoria. Promet je isti, le zgradbe ob njem so nekaj povsem drugega. Tu stoji najrazkošnejše sijajne palače ogromnih razsežnosti številnih ministrstev in drugih državnih uradov, ki s svojo mogočno arhitekturo neopazno pripravijo opazovalca do nekakšnega spoštovanja.

Ko hvalim te dve cesti, pa ne mislim reči, da so ostale ulice nezanimive. Ne! Vprav nasprotno! Po vsej Bukarešti lahko hodiš, a ne boš nikjer

videl kaj takega, kar bi ti jemalo prepričanje, da si v velenju. Edino če zaideš v najsrajnejšo okolico, se ti spet razgali stanje, kakršnega opaziš po romunskih vaseh. Pred očmi ti stopi dvoje nasprotij: na eni strani revščina v najhujši obliki, na drugi pa razkošje židovskih kapitalistov. Hoteli, kavarne in drugi gostinski lokali so tako dragoceno opremljeni, da predstavljajo predmeti v njih velikanske vrednosti. Naj navedem samo en primer, ki te morda najbolj zbode v oči. Preproge, ki so pogrnjene po večjih hotelov, po dvoranah kavarn in različnih hodnikih, so velikanskih izmer in po večini presegajo vrednost 300.000 dinarjev. Če bi hotel naštevati še druge take posebnosti, bi brez dvoma kaj pozabil. Mislim, da ste z gornjim zadovoljni. Lastniki vsega tega so bili — ali pa so še — židje, katerim so pa zadnje čase precej na prste stopili. V lokale sploh ne smejo zahajati in imajo zdaj Romuni možnost, da tudi oni dobe dobro mesto, recimo po kavarnah, in se lahko udobno zleknejo v nekdane židovske naslonjake. Nočni lokali imajo pa glede »zapored« židovske raje precejšnje skrbi. Prav ta je prejšnje čase polnila vse noči najrazkošnejše bare in razsipala denar. Zdaj so slabo obiskani, čeprav je vse, kar spada v take lokale — oprema, godba, program in deklata, »comme il faut«. Obisk vsega tega je pa tudi dogodek zase, saj pravijo, da so bukarštanski bari prvi na evropski »rang« listi. Če v ničem drugim niso na prvem mestu, so brez dvoma kar se tiče cen. Sediš z družbo v takem zapeljivem lokalu, poslušas nebeško godbo, gledaš odlični program, popiješ, recimo za primer, dve manjši, z vsemi mogočimi etiketami obloženi steklenici »vermouth« in nekaj črnih kav, pa zagledaš pred seboj bel kos papirja na njem — 4820 lejv! Plačaj sicer, toda — nam je sapo jemalo — vam jo pa mogoče zdajle. Le naj bodo na prvem mestu v Evropi, samo da pozabimo take nezasišane reči!

Pa nikar ne mislite, da je samo v teh »netopirskih« shajalishih taka draginja. Ne! Povsod in vse, karkoli pogledaš, je silno drago. Obleka, hrana in še druge najnujnejše stvari so približno

več kot trikrat dražje kot pri nas. Naš nežni spol bi morda najbolj trpel pri tem, če bi pri nas tudi bilo tako. Blaga za žensko obleko pod ceno 1000 lejv za meter sploh ne bi mogla nositi, za sila navadne plesne čevljičke bi morala odšteti 3000 lejv in za nogavice, najnujnejšo »hrano« nežnih nog od 400 lejv naprej. Dekleta, kar vesela bodite, da imate še vsega dovolj po »znižanih cenah«! Luknje na nogavicah pa kljub temu lahko s kakšno nitjo zamašite in jih shranite za morebitne hujše čase.

Moškemu spolu pa povem za »vzorec« le to, da kravate izpod 800 lejv sploh ne dobiš. Valuta za vse te cene pa naj bo v najboljšem prometu: 4 lei = 1 dinar.

Cenejšo kot pri nas so samo vžigalice, bencin in zato seveda tudi avtomobili. Slednji vozi n. pr. skupino ljudi eno uro po Bukarešti za 200 lejv. Začetna taksa je 8 lejv, in če se pelješ sam v elegantnem »Chryslerju« ali »Fordu« kilometer ali dva daleč, plačáš 20—30 lejv ali po naše največ 8 dinarjev.

Mogoče vas zanimajo legionarji, ki hodijo po ulicah? Taki so: po izrazu mrki, skoraj surovi, vsakega prebadajo s svojimi očmi, ki se mačje svetijo izpod visokih črnih kučem. Kosmati ovrtniki njih temnorjavih sukenj so visoko privržani, noge obute v škornje, trdo udarjajo ob tlak. Obo-roženi so z bajonetom in puško! Ni jih videti mnogo, ali kadar je treba kje napraviti red, so takoj na mestu. Ljudje se jih hudo bojijo in molče store, karkoli oni reko.

Na hokejski tekmi je bilo vse zasedeno, tako, da se o odmorih igralci nismo imeli kje odpočiti. Prosili smo stražnika, naj nam preskrbi za nas določeni prostor. Šel je in štirikrat zapovrstjo dobesedno prošil občinstvo, naj vstane z naših sedežev. Nič! To je opazil neki legionar, ki je kot straža prisostvoval tekmi. Zagrmel je nekaj besed, in kot bi trenil, so ljudje izginili s sedežev in boječi in s sklonjenimi glavami odšli iskat novega prostora. Bog zna, kaj bi bil storil, če ga gledalci ne bi bili slušali!

Če zdaj povem še kaj o potresu v Bukarešti,

LJUBLJANA

Krži in težave s skritimi zalogami živih

so se pojavile tudi v Ljubljani na vseh koncih in krajih od kleti pa do podstrešij nad najvišjimi palačami. Čitali smo tudi že, kako sta spoštovanje uredb in predpisov ter strah pred budimi kaznimi vrnil velik kup že izdanih živilskih nakaznic mestnemu preskrbovalnemu uradu, prav tako smo pa tudi brali o revizorjih, ki preiskujejo hiše in skladišča kar brez legitimacij uprave drž. policije in mestnega preskrbovalnega urada. Naglo se po mestu širijo govorice, kako je taka komisija nekje na periferiji našla zalogo moke, jo kratkoma konfiscirala in na zvrhanem tovornem avtomobilu odpeljala bogve kam. Preplašeni grešnik proti uredbam se seveda sleparjev ne upa prijaviti policiji, ker trepetajo pred kaznijo zaradi prestopa strogih uredb. Oblasti pa tudi ne zasledujejo tatov, ker pač ni sodnika, kjer ni tožnika. Se več takih poučnih zgodbic se pa pripoveduje o Ljubljancih, ki so svoje skrbno zbrane zaloge shranili pri svojih znanih v mestu, v njihovi bližnji okolici ali daleč na deželi. Medtem je seveda marsikomu doma že pošla zaloga, odmerjena natanko po predpisu. Zato je šel k svojem zaupniku po svoje blago, da bi mu ne bilo treba stradati belega kruha. Toda nekateri zaupniki sploh več ne vedo o shranjenem blagu, drugi se spet izgovarjajo na nevarno tveganje, saj je skrivanje zalog pod hudimi kaznimi, tretji pa razočarane lastnike pošiljajo kar na policijo in sodišče, naj se prijavi zaradi prepovedanega prikrivanja živih. V teh pokvarjenih časih so ljudje zares postali od sile nesramni, toda na svetu je bilo vedno tako, da so se oškodovanemu še smejali. In zato je v mestnem preskrbovalnem uradu vsak dan večji kup vrnenih krušnih kart.

Ortopedska telovadba

Higienski zavod v Ljubljani odpira pri svojem oddelku za zdravstveno zaščito učencev v novem poslopiju na Aškerčevi cesti, dne 17. t. m. ortopedski odsek. Odsek bo gojil ortopedsko telovadbo pod strokovnim in zdravniškim vodstvom za šolske otroke z različnimi telesnimi nedostatkami kot: lahko ukrivljeno hrbtenico, poveseno ramo, sploščenost in okroglim hrbtom, s ploskami ali sicer okvarjenimi nogami, oslajenimi mišičjem i. t. d.

Da se omogoči obiskovanje telovadbe tudi učencem (kam), ki imajo popoldanski pouk, so predvideni tudi dopoldanski tečaji. Podatke glede sprejema učencev daje Higienški zavod v Ljubljani, oddelek za zdravstveno zaščito učencev vsak dan od 8 do pol 14.

I. Dr. Anton Korščeva ulica v Ljubljani. Po smrti našega narodnega voditelja so se v časnikih pojavile želje, naj mesta imenujejo ulice, trge ali ceste po dr. Antonu Koršču. Iz vseh teh notic se je čutil očitek, češ, da Ljubljana še nima po tem svojem častnem meščanu imenovane ulice. Ta očitek je pa krivičen, ker se Korščeva imenuje ulica med Bazoviško in Ljubljansko ulico že mnogo let. — Takšno pojasnilo je dobilo uredništvo za magistrata. V resnici je pa ulica, ki jo magistratni dopis navaja, po našem voditelju imenovala svojačesna občina Moste pod županom Jožefom Oražmom, kar je seveda bilo znano tudi v našem uredništvu. Toda ljubljanski občinski svet ni po dr. Koršču imenoval še nobene ulice, ali ceste, ne ko je bil še živ in ne sedaj, ko je mrtve in že dva meseca počiva v grobu. Morda pa se misli prestolno mesto Ljubljana odoljati svojemu častnemu meščanu in slovenskemu narodnemu voditelju kar z nekdanjo majhno moščansko ulico?

I. Za proslavo 70 letnice pisatelja F. S. Finžgarja v Unioni dobite v predprodaji pri Sfiligiju samo še nekaj vstopnic po 8 in 10 din.

I. XV. prosvetni večer bo namesto v petek, v soboto 15. t. m. ob 8 zvečer v franciskanski dvorani. Večer bo posvečen sedanji Rusiji. Kot predavatelj nastopi industrialec g. Ivan Avenek. Njegovo predavanje bo opremljeno tudi s skioptičnimi slikami. Na to predavanje opozarjamo vse one, ki se zanimajo za resnično stanje sedanje Rusije. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta, in v trgovini Sfiligij.

I. Razstava slik akad. slikarja Frana Klemenčiča v Jakopičevem paviljonu bo odprta še do vključno nedelje, 16. februarja. Obisk toplo priporočamo, posebno so vabljivi ljubitelji lepe slovenske pokrajine. Ne zamudite prilike in okrasite svoj dom z res izbranimi umetninami.

I. Krožek SDZ na IV. moški realni gimnaziji opozarja na krstno predstavo zgodovinske tragedije »Knežji kamen« v franciskanski dvorani v nedeljo 16. t. m. ob 8 zvečer. Dramo je spisal Čokelj M., glasbene vložke za fanfare pa je skomponiral komunist g. Lojze Mav. Ker vlada za prireditvev še sedaj veliko zanimanje, si nabavite vstopnice v predprodaji v trgovini Sfiligij v Franciskanski ulici.

I. Angleško društvo v Ljubljani vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, dne 19. februarja 1941 ob 20 v društvenih prostorih, Tavčarjeva ulica št. 12.

I. Ptiki — pevci se že oglašajo. Zadnje dneve, ko je nastopilo prav toplo vreme, so se začeli že oglašati naši ptiki — pevci. Ščinkavci je že zapel svoj »griču«. Oglašajo se tudi kos. Vesele so postale senice, tako senice-čopke, senice-plavke in penice.

Brezvestneži in brezsrčni pobalini so pozimi lovili ptice na limate. Baje so vjele v okolici mnogo kosov. Tam v znamenitem Tičistanu so bili dobri ptiki v veliki nevarnosti. Nad krajem je začel krožiti ekobec, ki je nekaj pticov ugrabil. Naposled so ga ustrelili. Mestna vrtnarija je ustreljenega ekobca dala nagačiti in ga poslala ljudski šoli za Bežigradom v poučne namene.

I. Na bežigrajski gimnaziji se začne danes zvečer »mesec roditeljskih večerov«, ki bodo vsak četrtak in bodo na njih predavali strokovni profesorji o svojih predmetih. Danes je na sporedu matematika in nemščina. Starše in njihove namestnike odbor društva »Dom in šola« opozarja na važna predavanja, ki bodo ob 8 zvečer v gimnazijski risalnici.

I. Podpornemu društvu za gluho mladi je poklonilo Društvo slušateljev glasbene akademije ob priliki hospitacije v gluhoemnici 200 din. Prisrčna hvala!

I. Februarska krušna karta je veljavna samo za letošnji mesec februar ter s februarso karto v marcu ni mogoče dobiti kruha, moke, testenin ali zdroba. Enako je s krušnimi kartami za vse mesece, da so veljavne samo za tisti mesec, ki je na njih napisan. Varčevati s krušnimi kartami torej ni mogoče in vsi morebitni prihranki moke in drugih raciniranih živil gredo v korist splošnosti. Novo karto za drugi mesec namreč dobite samo z glavo stare karte, t. j. s tistim delom krušne nakaznice, kjer je napis. Sami odrezki krušnih nakaznic brez glave niso veljavni in jih zato ni mogoče druge mesece zamenjati za kruh ali moko. Porabite torej vsak mesec svo karto, ter če morete, prihranite moko, testenine ali zdrob, nikakor pa ne hranite kart za druge mesece. S tem bi škodili sebi in vsemu prebivalstvu, ker mestni pre-

skrbovalni urad od Prevoda dobi samo toliko moke, kolikor odda kart. Če bi torej ljudje hoteli prihraniti odrezke kart za drugi mesec, bi ti odrezki izgubili svojo veljavo, Ljubljana bi pa dobila manj moke kakor jo potrebuje.

I. 300 dinarjev nagrade dobi tisti, ki bi vrnil neki trdki v Ljubljani 40 kg težko nakovo, ki je bilo pred nedavnim ukradenko ter je bilo najbrž prodano za staro železo. Srečni lastnik naj sporoči upravi policije.

I. Cigava je peč za kopalnico? Ze novembra meseca je neki ključavničarski vajenec dostavil v večjo stanovanjsko hišo v Ljubljani popravljen peč za kopalnico. Majhen nesporazum je bil vzrok, da je hišnik peč sprejel in postavil na podstrešje. Mojster, ki je peč popravil ali pa lastnik, ki peč pogreša, naj to javi upravi policije v Ljubljani, kjer bo dobil peč nazaj.

I. Jajca na trgu cenijo. Včerajšnje toplo vreme je povzročilo tudi živilski trg. Na izbiro je bilo vsega blaga in vsakovrstnih potrebščin. Pred tedni je vlada na trgu kriza in znatno pomanjkanje jajc, ki so se zelo podražila, ko tudi drugače ni bilo mogoče po deželi zbirati jajc. Bilo so takrat po 2 in celo po 2.25 dinarjev komad. Včeraj pa je cena padla. Najlepa in prav sveža jajca so bila po 1.50, manjša pa celo po 1.25 din komad. Jaje je bilo na trgu takole okoli 3000 komadov.

I. Malo krompirja na trgu. Kmetje iz okolice in drugih krajev so ustavili dovoz krompirja na ljubljanski živilski trg. Kmetije ga sploh več ne vozijo v manjših množicah naprodaj. In prav je ukrenila mestna aprovizacija, da je pravočasno nakupila večje množice krompirja, ki ga sedaj na trgu prodaja po 1.50 din kilogram. Drugače je cena krompirja še vedno 1.75 do 2 din kg. Pred dnevi, ko je bil dosežen velik uvoz iz Dalmacije, je bila cvetaja po 5 do 6 din, sedaj se je zaradi pomanjkanja blaga cena dvignila na 6 do 7 din kg. Na izbiro je že dalmatinska glavna solata po 10 din kg. Po dinarju so bile gotovo stvari, tako 3 kosi brega, 3 kosi črne redkve, kos kolerabe. Jabolka so sedaj po 10 do 12 din prvovrstna, druga pa 8 do 10 din.

MARIBOR

Ogromno delo invalidskega sodišča

Maribor, 12. februarja. Novi invalidski zakon je prinesel pri naših okrožnih sodiščih posebno invalidska sodišča. Tudi pri mariborskem okrožnem sodišču obstoja takšen invalidski oddelek, ki je izvršil od uvedbe novega zakona naravnost ogromno delo. Obravnaval je dosedaj namreč nič manj kot 5732 slučajev od 7547 invalidov in vojnih vdov ter sirot, ki se nahajajo na njegovem področju, tako da je ostalo nerešenih samo še 1815 slučajev. Pri tem je bilo zaslišanih ogromno pri t izvršenih poizvedb pri davčnih upravah, občinskih in župnijskih uradih, pregledani so bili vsi kazenski listi, da se ugotovi, če ni prizadeti obsojen na izgubo državljanstva pravic, izvršeni so bili komisijski pregledi pri vojnem okrožju, poveljstvu divizije in armije itd. Položaj vojnih invalidov pa je sedaj po teh rešitvah na severni meji sledeč:

Po novi uredbi so bili razdeljeni invalidi v tri skupine. V prvi so takšni, ki jih je priznal kot invalide že zakon leta 1929, v drugi so invalidi, ki so z zakonom l. 1929 izgubili pravice do invalidnine zaradi davkov, kazni, zaradi tega, ker so bili samo bolezenski invalidi ali zaradi nemoralnega življenja (n. pr. vdove, ki so imele nezakonskega otroka). V tretjo skupino pa spadajo tisti, ki so se nanovo prijavili, deloma, ker so leta 1923 zamudili rok za prijavo ter niso potem imeli nobene možnosti več za prijavljanje, isto tako tudi vdove ter starši, ki dobe posmrtnino za vsakega padlega sina ne glede na število živčih otrok — dočim je zakon iz l. 1929 vzel to podporo v nekaj primerih celo takim, ki so izgubili šest sinov, živel pa je samo še eden. S to uredbo je sedaj vrnjena pravica 50 odstotka na novo prijavljenih invalidov. Nekaj jih bo kljub temu odpadlo, ker nimajo ali dovolj dokazov, ali pa kot bolezenski invalidi ne dosežejo 70% invalidnosti. Veliko primerov je ostalo nerešenih predvsem zaradi tega, ker je postopek vojaških oblasti silno počasen. Sedaj leži na vojaškem okrožju 384 nerešenih primerov. Deloma so ti primeri že pregledani ter so postali že pravomočni, vendar še niso vrnjeni. Veliko je vmes tudi takih, ki so šli na divizijo ali armijo, pa se po teh inštančnih poteh še niso vrnil nazaj. Tempo je pač prepočasen. Velike ovire so tudi v tem, ker se krajevno ne strinjajo delokrogi in področja vseh inštan. Tako delujejo na področju mariborskega invalidskega sodišča invalidske organizacije v Mariboru, Ptuj, Ormož, Sl. Bistrici in v Dravogradu, v Konjicah ter Marenbergu, od teh krajev pa pripadajo številna področja v Konjicah, Dravogradu in Marenbergu že pod celjsko sodišče. Še večja je razlika med področjem sodišča in vojaškega okrožja. Olajšuje pa se delo s tem, ker je sedaj članstvo v organizaciji za vsakega invalida obvezno ter ima na ta način invalidsko društvo pregled ter mu je omogočena uspešna intervencija za vsak posamezen primer. Na področju mariborskega invalidskega društva je samo še okrog 200 primerov nerešenih, v večini pa so to starši, ki so zamudili prijavi rok, ker jih občine niso pravčasno obvestile.

m. Finžgarjeva proslava v Mariboru. Mariborsko gledališče pripravlja najboljšo Finžgarjevo dramo »Razvaline življenja«, da z njo proslavi 70 letnico zaslužnega slovenskega pisatelja Fr. Sal. Finžgarja.

m. Katoliška mladina v Mariboru priredi v nedeljo, 15. t. m. ob 5 v Cvetlični ulici 28 veseloigro v treh dejanjih »Dva para se ženita«. Vabljeni!

m. Krajna kmečka zveza v Studencih je imela redni občni zbor, na katerem so člani obravnavali položaj kmečkega stanu. Iz poročil, ki so jih podali funkcionarji, se vidi, da je bil odbor lani jako poživljen in delaven. Soglasno je bil izvoljen nov odbor, v katerem je načelnik Lešnik Ludvik, podnačelnik Kristovič Anton, blagajnik Kolnik Alojz in tajnik Ferš Ferdinand.

m. Drevo bo predaval na prosvetnem večeru v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 p. Preac DJ iz Ljubljane o širidesetletnici Jezuitskega reda. Predavanje spremlja nad 90 krasnih skioptičnih slik. Vljudno vabljeni!

m. Krščanska ženska zveza ima v nedeljo 16. t. m. ob 5 popoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 svoj redni letni občni zbor. Vljudno vabimo vse članice in člane da se ga udeležijo v prav obilnem številu. — Odbor.

m. SSK Maraton — šahovska sekcija. Danes brzoturni, šahovnice prinesite s seboj. Začetek ob 19 v Sodni ulici 9-1. Pridite polnoštevilno.

m. V pokoj je odšel višji sodni oficial g. Anton Merc pri mariborskem okrožnem sodišču. Od leta 1908 do sedaj je služboval najprej pri okrajnem načelnstvu, nato pa pri sodiščih v različnih krajih na Stajerskem ter je bil povsod izredno priljubljen kot vreden pridni uradnik, ki je šel strankam v vsakem pogledu na roko. — Želimo mu, da bi večer svojega življenja preživel v miru in zadovoljstvu.

m. Zadrudno predavanje. V soboto 15. t. m. predava v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu 17 ob 20 prof. inž. Fr. Degen o »ekonomskih sistemih«. Predavanje je pristopno za vse. Vstopnine ni.

m. Magdalensko prosvetno društvo priredi drevi ob pol 8 v društveni dvorani predavanje »Napori Jugoslovancev za državno skupnost in edinstvo«. Predavata prof. Lapuh in učitelj Kotnik.

m. Obnovite naročnino za Mohorjeve knjige. Za 30 din dobite šest lepih knjig. Naročila se sprejemajo v župnijskih pisarnah.

m. Premalo kruha! Na mestnem preskrbovalnem uradu imajo zdaj vsak dan več pritožb ljudi, zlasti delavcev, da so krušne nakaznice že izrabili ter prosijo za nove. Stvarno je množina kruha, ki se dobi na nakaznico, sicer zadovoljujejoča za človeka, ki sedi v pisarni ali trgovini, pa si lahko poleg kruha privoščijo še kaj drugega, nikakor pa ne za delavca, ki ves dan težko dela ter mu je kruh glavna, dostikrat skoraj edina hrana. Nemudoma bo treba nekaj ukreniti, da se takim pomagava ter dobijo še posebne dodatne nakaznice.

m. Mestni preskrbovalni urad poziva vse trgovce in obrtne, ki dobivajo sladkor od tujakih veletrgovcev, da javijo svoje potrebe na osnovi potrošnje iz l. 1938-39, in sicer: trgovci pri Združenju trgovcev za mesto Maribor, ostali obrtni, to je slaščičarji, industrija, lekarnarji itd. pa pri mestnem preskrbovalnem uradu. Orožnova ulica 2-1. Prijave s podatki naj se pošljejo najkasneje še danes dopoldne.

m. Več lesenih zabojev ima naprodaj naša podružnica. Interesenti naj se javijo v upravi »Slovenec«, Koroška c. 1.

m. Poroke. Zadnji teden so se v Mariboru poročili: Steiskal Gustav, polkovnik v p., in Salamon Julijana; Festin Stefan, pismonoša, in Kurež Roza; Lušnik Karel, delavec, in Ljudmila Daehs; Jaki Ludvik inženir, in Meljovek Izaraja; Soršak Franc, kmečki sin, in Kotnik Marija; Hare Franc, mizar, in Vozjak Terezija; Puhar Lovro, kmečki sin, in Gaberec Julijana; Počivalnik Mihael, posestnik in industrijalec, in Puch-Tischler L.; Andrie Mihael, mizar, in Pušnik Katarina; Cintarev Alojz, žagar, in Čolger Marija; Uršnik Renato, trgovski pomočnik, in Smareon Marija; Praznik Ivan, posestnik, in Fišinger Magdalena; Fišinger Viktor, mlinar, in Praznik Marija; Dobič Martin, šofer, in Kramberger Ljudmila; Bernetič Alojz, predilec, in Fabjan Olga; Šbül Franc, mehanik, in Friedau Marija; Dokl Andrej, pom. delavec, in Koražija Antonija; Mahnič Franc, delavec, in Rebernak Julijana; Matjažič Jožef, kolar, in Kurčič Marija. — Obilo sreče in blagoslov!

m. 65 primerov nesrečne smrti. Statistika smrtnih nesreč in ostalih primerov nasilne smrti v Mariboru, in tistih, ki so umrli v mariborski bolnišnici, je za preteklo leto precej žalostna. Nič manj kot 65 takih primerov je bilo v mestu in v bolnišnici. Od tega odpade na smrtno nesrečo 47, na samomore 16 in na umore je uboje 2 primera. Zanimivi so vzroki smrti, ki jih je zakrivil nesrečen slučaj: ena oseba je umrla zaradi zmečkanja stegna, 7 zaradi opeklin, 2 zaradi zastrupljenja s svetilnim plinom, 14 zaradi preloma, konfuzij in ostalih poškodb lobanje in možganov, 4 zaradi preloma in poškodb hrbtenice, 2 zaradi zmečkanja srca, 3 zaradi preloma stegnenice, 1 zaradi pretrgla pljuč, 1 zaradi zmečkanja

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna
ono z rdečimi srci!

Prospekte in vsa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

trebuha, 1 zaradi nesreče z električnim tokom, 2 zaradi zadušenja, 1 je povzročil tovrstni avto, 2 sta se zastrupila s gobami, 1 zaradi hudega preloma kosti, 1 zaradi poškodb črevesja, 1 zaradi poškodb jeter, 1 zaradi zmečkanja podkolenja, 1 zaradi zastrupljenja z ogljikovim monoksidom, 1 zaradi prestrela trebuha. — 16 samomorilcev pa si je izbralo sledeče načine smrti: z octovo kislino so se zastrupile 3 osebe, z veronalom 1, pljuča in srce si je prestrelila 1, obesili so se 3, glavo so si prestrelili 3, z luminalom se je zastrupila 1, z ogljikovim monoksidom 2, s strmogavljenjem v globino se je končala 1, z zastrupljenjem s phandorminom pa 1 oseba. Pri umorih je bila ena žrtev ustreljena v srce, druga pa zabodena z nožem v trebuh.

m. Na cesti smrznil. Na cesti med Cirkovci in Pragerskim je našel Alojz Repič iz Zg. Hajdine v snegu smrznjenega človeka, katerega v tem kraju nihče ne pozna. Preiskava je pokazala, da ni na truplu nobenih znakov nasilja ter je smrt nastopila zaradi nesrečnega slučaja. Tujec je obležal, pa je ponoči kljub temu, da sedaj ni posebno hud mraz, v snegu smrznil. Pri njem so našli pet živinskih potnih listov ter nekaj denarja. Iz potnih listov se je videlo, da je mrtvec Franc Pulko, delavec iz Pečk pri Makolah. Pokopali so ga v Cirkovcah.

Gledališče
Četrtek, 15. febr., ob 20: »Sumljiva oseba«. Red C.
Petek, 14. februarja: Zaprti.

CELJE

c. Prihodnja predstava za abonma v celjskem mestnem gledališču bo predvidoma 21. februarja, ko bodo gostovali v Celju Ljubljanci z dramo »Zaprta vrata«.

c. Predstojništvo mestne policije opozarja vse lastnike vozniških izkaznic, da jih overijo za tekoče leto, ker poteče zadnji rok 28. februarja.

c. Mlakarjeva družina priredi v korist zimske pomoči v Celju v nedeljo ob pol 4 popoldne v Ljudski posojilnici Mlakarjevo burko »Vragova smola«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

c. Ljudsko vseučilišče ima drevi ob 8 zaključno predavanje. Predaval bo primarij bolnišnice usmiljenih sester v Zagrebu dr. Lujo Thaller o temi »Najnavadnejša vsakdanja zastrupljenja«. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

c. Novi župan v št. Petru v Savinjski dolini. Dosedanji župan g. Sedmerek je zaradi bolezni odstopil od županijske funkcije. Na njegovo mesto je bil imenovan g. Cetina Jožef.

c. Na Hotunjah pri Ponikvi je se smrtno ponesrečil Mihael Golež. Proti večeru je šel polagat žirni v gospodarsko poslopje, pa je padel tako nerodno, da se je ubil.

c. V šolski kuhinji v Laškem dobi dnevno kosilo nad 130 otrok revnih staršev iz laške okolice. Laščani so zbrali za kuhinjo že 20.000 din, sedaj se je vodstvo kuhinje obrnilo še na okoliške kmete, da podpro to lepo in plemenito delo.

c. V mestnem zavetišču v Celju je umrl v 82. letu starosti bivši celjski trgovec Franc Jožef pl. Bacho. Naj v miru počiva!

c. Pijančevanje ubija vsak človeški čut. Prejeli smo: Živimo v času borbe za vsakdanji kruh. Zato je temboljo žalostno dejstvo, da tudi v teh težkih časih najdemo družinske očete, ki s pijančevanjem in nemoralnim življenjem uničujejo sebe in svoje družine. Seznanila sem se z družino, katere oče je pijanec. Pijača mu je uničila vsak smisel za redno življenje, za delo in seveda tudi vso vero. Ta pobesneli mož ne samo, da zapravlja denar, dočim njegova družina strada, v pijanosti tudi svojo družino kruto pretepa in muči. Vse meje pa presega njegovo postopanje proti svoji 17 letni hčeri, katero sam prodaja in ponuja po bežnicah sebi enakim tovarišem. Uhogo dekle se je temu izrabanju uprlo. Podivjani mož je v jezi navajal nanjo in le s težavo se je posrečilo sosedom rešiti onečašeno dekle iz rok pijanega podivjanca, v katerem je čut človeka, kaj šele očetovalski čut, že davno povsem zamrl. Čudimo se, kako je mogel en sam tak primer človeške podivjanosti. In vendar to ni osamljen primer. Podobne stvari se gode še tu in tam med našimi delavskimi sloji. Oblast naj bi se za take primere pozanimala, da reši naše družine propadanja in uničevanja. M. L.

Trbovlje

Kmetijsko predavanje s filmom bo v nedeljo, 16. t. m., v Društvenem domu ob pol devetih. Gosp. profesor Janko Mlakar bo predaval s skioptičnimi slikami o lepoti planin in šaljivih dogodkih hribolazcev v Društvenem domu v Trbovljah v ponedeljek, 17. t. m. zvečer ob šestih.

Roditeljski sestanek. Upraviteljstvo l. deške ljudske šole na Vodah vabi starše šolskih otrok na roditeljski sestanek, ki bo v četrtek, 13. t. m., ob pol šestih zvečer v pritlični sobi šolskega poslopja. Osebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Pasja steklina je bila ugotovljena v sosednjem litjskem in brežiškem okraju, na kar se posebno opozarjajo lastniki psov.

I. dekliska medšolska tekma v smuku. V nedeljo, 9. t. m., se je izvedla prvi dekliska medšolska tekma v smuku z Ojstrega nad Trbovljami, in sicer med drž. meščansko, l. drž. osnovno in II. drž. osnovno šolo v Trbovljah. P tekmi se je prijavilo 23 deklic, ki so vse došle na cilj. Tekmovalke so dosegle naslednja mesta: 1. Vodenšek Mihaela, drž. mešč. šola, 2. Zagorec Berta, l. drž. osn. šola, 3. Moll Metka, drž. mešč. šola, 4. Rozman Mira, drž. mršč. šola, 5. Gastaj Viktorija, l. drž. osn. šola, 6. Mrzel Ana, l. drž. osn. šola, 7. Pobiljšaj Jožefa, drž. mešč. šola, 8. Flis Alojzija, II. drž. osn. šola. — Najboljše tekmovalke vsake šole so prejele praktične nagrade in diplome. — Prvo mesto med šolami je dosegla drž. meščanska šola, ki prejme še posebno diploma.

Novo mesto

Okrajni odbor društva Rdečega križa ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 16. februarja t. l., ob pol 11 v mestni posvetovalnici v Novem mestu. Ako ob tej uri ne bi bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor pol ure pozneje na istem mestu ob vsaki udeležbi. Vsi člani vljudno vabljeni, kakor tudi prijatelji društva. — Odbor.

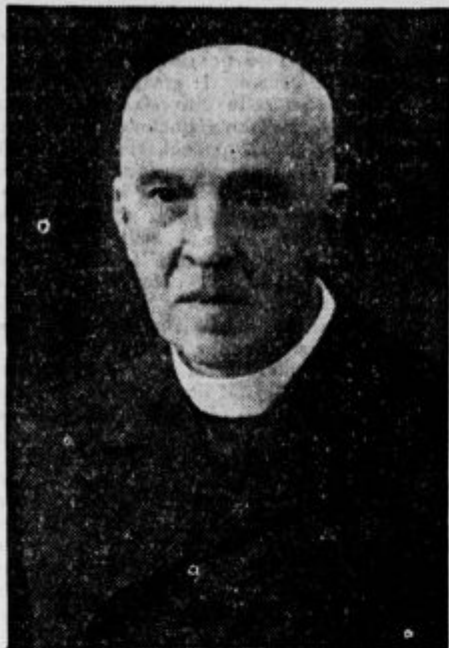

Rov podzemeljake železnice, protiletalno zaklonišče Londončanov.

KULTURNI OBZORNIK

Pred novo serijo Ušeničnikovih Izbranih del

S 1. serijo Ušeničnikovih Izbranih spisov je založnica Jugoslovanska knjigarna uresničila svoj prvotni načrt, da izda v šestih zvezkih pod uredništvom avtorja samega pomembnejše spise vseuč. profesorja, člana in prvega predsednika Akademije

je znanosti in umetnosti dr. Aleša Ušeničnika, s katerimi je skoraj pet desetletij kot vodilni katoliški ideolog, posebej pa še kot dolgoletni urednik, duhovno oblikoval slovensko izobraženstvo in mu dajal vodilnih smernic v osnovnih filozofskih, versko-dogmatičnih, etičnih, estetskih, socialnih in splošno kulturnih vprašanjih. Če je založnica medtem svoj prvotni načrt razširila in boče v naslednjih šestih zvezkih izdala ponatis važnejših avtorjev del (Filozofijo, Sociologijo in Knjigo o življenju), predstavljajo vendar zvezki I.—VI. nekako celoto zase, obsegajočo krajše razprave, napisane za »Rimskega katolika«, »Katoliški obzorje«, »Čas« in dr.

Izdaje razprav v Izbranih spisih ne opravičuje le dejstvo, da so postale — raztresene po obširnih letnikih naštetih revij — današnji doraščajoči generaciji manj dostopne, čeprav bi bil že zaradi samega dolžnega spoštovanja do kulturnih tvorcev Ušeničnik pri nas med prvimi, ki bi se mu bilo treba na ta način oddolžiti, temveč jo opravičuje še posebej teža vprašanj, ki jih obravnavajo. To so vprašanja, ki so večnostna v človeku, in to so

razprave, ki — čeprav so bile namenjene časopisu — nikakor niso zgolj časovnega značaja. Časoven je bil kvečjemu povod in kronološki red nastanka. Steherna razprava, pa naj jo je izval res morda tu in tam le trenutni pojav ali pa morda narekovala tudi zgolj uredniškova potreba, da z njo napolni številko svoje revije, ki pa vemo o njej, da je izšla izpod Ušeničnikovega peresa, je plod globokega filozofskega in teološkega študija, široke razgledanosti v svetu znanosti in umetnosti, izredno bistrega duha in silno tenkočutne narave, kar v tako veliki meri združuje v sebi pri nas le — Ušeničnik. Vsak dvom v aktualnost Spisov je zatorej docela neopravičen.

Sicer pa je iz množice razprav, ki je z njimi avtor skoraj pol stoletja bogatil naše revije in po njih duhovno oplajal slovenskega inteligenta, mogel zaradi kljub obsežnosti omejenega obsega knjig izbrati le del najaktualnejših, najbolj dodelanih, skrbno izbirajoč take, ki ne ponavljajo istih vprašanj, kakor prireditelj posredno sam pravi ob koncu VI. zvezka (str. 295 op.), ko objavlja seznam v Izbranih spisih neobjavljenih razprav in del.

Ob takim izboru najboljšega iz najboljšega so postale knjige prava zakladnica za duha in sree: pot te vodi ob njej iz filozofskih osnov do vere, od vere do krščanstva in Čekve; luč pa, ki odseva iz njenega nauka, osvetljuje spet temo novodobnih zmožnosti, etike, sociologije in zabod agnostizma, individualizma, materializma itd. bodisi v znanosti ali v umetnosti, vse pa se zlija v čudovito harmonijo večnostnih resnic, ki jih združuje božja Resnica sama. — S skromnim in ponižnim srcem se je treba bližati resnici, nas uči Cerkev in svetel zglede nam je takega misleca sv. Tomaž Akvinski. Skromnost in ponižnost srca odsevala tudi iz spisov Aleša Ušeničnika. Ali zgradba, ki jo ustvari bogonarjen duh, skromno in ponižno išče resnice, je veličastna. Tako je celotna stvaritev, tako je življenjsko delo, ki smo ga dobili v zbirki prvih šestih zvezkov Izbranih spisov. Zanj smo avtorju pa tudi založnici po pravici lahko hvaležni. Sicer pa jima je vsa resna kritika sproti, ob vsakem zvezku posebej, priznala, da z izdajanjem Izbranih spisov opravičata veliko delo.

Te dni izide 1. zvezek nove serije Ušeničnikovih Izbranih del, namreč 1. del njegove že zdavnaj razprodane, sedaj pa dopolnjene in predelane Filozofije. Ob tej priliki se nam je zdelo potrebno, da prej kot prikažemo novo delo, s kratkimi besedami poudarimo pomen I. serije, ki je zase celota, vendar pa uvod v njegova najvažnejša dela. Kdor bi imel obe seriji v svoji knjižnici, bo imel 12 knjig Ušeničnikovih del, pač lepo zakladnico misli in katoliškega gledanja na svet in njegove najgloblje probleme. Lep okras vsake knjižnice slovenskega — posebej še katoliškega — izobraženca.

—C—

Misli k Finžgarjevi proslavi

Več oči več vidi. Kar prvi dobro razloči, drugi komaj opazi in obratno; kar se dozdeva prvega kakor sanja, to se razodeve drugemu kakor resnica.

Taki so tudi pogledi na umetnike vseh vrst. Danes predvsem: na pisatelja Fr. Sal. Finžgarja. Med tolikimi pogledi jih ne bo malo, ki gledajo na Finžgarja kot na pisatelja-vzgojitelja. Naš pogled je takoj eden izmed teh.

Ljudski pisatelj — ljudski vzgojitelj! Prvo je velika umetnost, drugo pa je ars artium: umetnost umetnosti.

Mnogi mislijo: samo v slogu je vsa umetnost, zraven pa večkrat niti ne veste, kaj je slog. Profesor umetnostne zgodovine, ki ni bil tej stroki kos, je predstavljal štiri sloge preteklosti kakor štiri dognane pojme, štiri idealne oblike, ki zadostajo za vsa sedanost in prihodnost, kakor štiri vrste računanj, ki so vedno v rabi.

V slogu pa je več. Ne samo časovna, temveč tudi osebnostna oblika.

Kar je bil Krek v socialnem pogledu, to je Finžgar v literarnem. Oba sta umetnika, ki vidita, kaj je treba ljudski duši. Ljudska duša ima globine, ki jih vsak ne doseže, četudi z ljudstvom kramlja po domače.

Prava ljudska umetnost — kaže svoj ljudski slog — mora biti preprosta. Tako preprosta, da jo more razumeti otrok, pa tudi mislec najti zadovoljstvo v njej. Tak je Finžgarjev slog.

Krekovo socialno delo ni bilo za Finžgarja le istočasno ozadje, temveč Krek je pripravil Finžgarju tudi pot za njegovo ljudsko povest in dramo. Evangelist je dal dramatično tekst.

Krek in Finžgar, oba sta bila iz istega studena: iz ljubezni do ljudstva, obe duši sta enako uglašeni, enako sproščeni, zato more dati Krek idejo in Finžgar roman: »Pod svobodnim soncem«.

Pa še enc sonce je tihoma stalo nad Finžgarjem. Ni le svetilo, temveč tudi gredo: Ušeničnikovo modroslovje. Kar gotovo! Za rastlino je treba sonca in za socialno povest in dramo tudi. Ušeničnikovo modroslovno delo je dalo naši ljudski književnosti potrebno sončno ozračje.

Po tem potu — Krek in Ušeničnik — nam je prišla Finžgarjeva notranja zdrava, klena, krepka, domača in dostojanstvena umetnost, Ušeničnik je pritegnil k sebi našo inteligenco, Finžgar pa naše ljudstvo. Prav, da sta se danes oba našla v Akademiji.

Finžgarjev ideal po vsebini in obliki je bil le-ta: ukoreniniti se v slovenskem ljudstvu in mu koristiti s svojim delom.

V takih okoliščinah se mora tudi še danes vzgajati pisatelj, če hočemo, da pride naša umetnost do novega razcveta. Kdor pa tu malenkostno misli, ne bo koristil; še manj, če išče pri tem lastno korist.

Finžgarjevo pisateljsko delo seveda ni bilo kot učencu po kakšnem učitelju naloženo in zapovedano. Umetnostna vzgoja mu je avdala pač duha, pa samo tega; toda to še ni glavna stvar. Med Finžgarjevo umetnostjo ni morda le v njegovi modni besedi, tudi ne v čudu harmonije senc in žarkov, torej ne le v obliki, temveč bistveno v njegovi pomembni vsebini. Pa bodi to kratka črtica ali daljša povest.

Finžgarjeva umetnost ni abstraktna, ki bi spadala le v modroslovje, pa tudi ni literarna, ki bi se prištevila le v književnost.

Kar moramo priznati pristnemu umetniku, moramo hvaliti tudi pri Finžgarju: to je njegov pesniški dar, ki daje mislim meso in kri. Morajo se tako priti, da je njegova narodna zavest ustvarila ljudsko igro: »Naša kri«. Že naslovi Finžgarjevih del so stvarni, da je kaj. Finžgarjeva umetnost je vsebinska, zato nas zgrabi in dvigne. Pi-

satelj izhira snov samostojno; ko jo najde, utlesi svojo veliko vzgojno idejo.

Finžgar je ljudski pisatelj iz prepričanja in iz duhovnega sorodstva z ljudstvom, ki lepote ne loči od resnice. Zato je Finžgar resničen, pristen, klasičen ljudski vzgojni pisatelj.

Na misel nam prihaja lep značilen dramatski prizor, v tem trenutku vseeno, kje ga je Finžgar začrtal, glavno je, kako. Mimo križa v selski krajini gre starka. Pogleda na križ in vzdihne: »Kri-ste, preloži nam te križe!« Kaj je bolj krščansko — kaj more biti bolj vzgojno, ganljivo in pretresljivo? Visoka misel v preprosti, jasni obliki in besedi. Resnično, to razume otrok in odrasel človek.

To prednost kažejo vsa Finžgarjeva dela v povojni dobi. Tudi njegovo zadnje delo »Gospod Hudournik«, ki se nam obeta v Mohorjevi za prihodnje leto. Pričakujemo, da se nam v tej napovedani knjigi izkaže še posebno kot popolnoma dozorljav ljudskovzgojni pisatelj.

Finžgar zajema svojo snov iz ljudstva in to zopet ožarjeno vpliva v ljudstvo; odločno, odkrito, srčno, po meri ljudskega umovanja in spoznanja.

Kar je treba predvsem poudariti in pokazati, je torej to: Finžgar je umetniški duhovni pastir slovenskega ljudstva. Z drugimi velikimi močmi vred je pomagal v narodu poglobiti in utrditi njegovo versko in narodno zavest.

Naše duhovno pastirstvo bi mnogo pridobilo, ko bi jo vselej in povsod podpirala taka, ljudski duši primerna umetnost. Al. Merhar.

Likovna razstava neodvisnih v Celju

V mali dvorani Celjskega doma razstavljajo člani Kluba Neodvisnih iz Ljubljane in sicer slikarja Stane Kregar in Maksim Sedej ter kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrih. Tako je to prvi obisk naše mlade umetniške generacije v Celju in menda je to sploh prvič, da zapuščajo Neodvisni Ljubljano in razstavljajo tudi v podeželju. Že samo to dejstvo zasluži, da ga podčrtamo z vsem priznanjem in zahvalo.

Stane Kregar razstavlja 19 del, v glavnem olja in 2 gvaša, med njimi tudi najnovejša dela; posebnost in novost za Celje so surrealistične kompozicije »Žena s kozarcem« in »Miza na morskobali«; toda slikar je danes že preko tega, kar izpričuje mojstrska stvaritev »Sonata«, učinkoviti portreti (n. pr. »Bredac« in »Dama z rožavicami«, »Cvetlice« in »Tihožitje II.«, in barvno ubrana »Tihožitje«).

Maksim Sedej je bil v Celju predstavljen že pred leti, a tokrat je zastopan s 14. deli (olja in trije gvaši) in nam pokaže vse odlike in smisel za slikarsko kompozicijo, o čemer nam priča tako njegovi družinski interieruri (»Na balkonu«, »Pri mizi«, »Na vrtni«), kakor tudi ostala dela: »Cirkus«, »Perice«, in renesančne »Kopalke« ter portreti; omenimo le odlično »Portret H. K.«.

Zdenko Kalin je kakor tudi njegov tovariš Karel Putrih za Celje novinec. Njuno sodelovanje je tudi sicer dalo s svojimi 12 deli, od katerih so štiri v velikih dimenzijah, razstavi poseben poudarek, ker so doslej naše razstave pogrešale plastiko. (Kipar I. Napotnik — naš rojak, je zadnje čase izostel z naših razstav, dasi nam ravno ta razstava budi željo, da bi nam Napotnik že skoraj zbral svojo kolektivno razstavo). Kiparja sta se Celju odlično predstavila in odpira gledalcu tako njiju velika, kakor mala plastika nov svet in nudi umetniški užitek. Izmed razstavljenih del naj jih omenimo le nekaj, tako Kalin »Moj oče«, »Speča deklica« in Putrih »Bebac«, »Dekle z

Načelnik nemške policije Heinrich Himmler pregleduje norveške prostovoljce v Oslu.

ŠPORT

Smučarske tekme obveznikov pod pokroviteljstvom bana g. dr. M. Natlačena

Nad tekmanji obveznikov obvezne telesne vzgoje, ki bodo v smučskih disciplinah na dan 15. in 16. februarja 1941 pri Celjski koči, je prevzel pokroviteljstvo g. ban dravske banovine, dr. Marko Natlačena.

Darila zmagovalcem so poklonili g. ban, g. minister za vojsko in mornarico, g. minister za telesno vzgojo naroda in predsedniki mestnih občin Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj.

Udeležba obveznikov-tekmovalcev bo zelo velika. Zaradi marljivega treniranja obveznikov tekem vse zime je pričakovati lepih športnih uspehov.

Na ta tekmovalstva bodo prišli v velikem številu tudi obvezniki iz vseh občin dravske banovine, vendar ne kot tekmovalci, temveč le kot gledalci. Zaradi tega bodo ta medmestna tekmovalstva tudi velikega propagandnega pomena za zimski šport.

Odkar je pri kraljevski banski upravi ustanovljen referat za obvezno telesno vzgojo, si naše upravne oblasti zelo prizadevajo, da bi doraščajočo mladino, staro od 14 do 20 let, pritegnile k športnemu udejstvovanju. To prizadevanje je rodilo že lepe uspehe, ki bodo pa še bolj vidni po preteku let, ko se bodo blagodejni učinki solidnega življenja, športnega udejstvovanja in smiselne telesne vzgoje pokazali na zdravju naše mladine. Gotovo se bo medmestnih tekem obveznikov v smučskih disciplinah pri Celjski koči udeležilo mnogo staršev obveznikov in njihovih delodajalcev, ki bodo tu imeli priliko videti, kako smiselni in pomembni so obvezni telesno vzgojni tečajji.

Športni drobci

Zagrebski atleti dobijo trenerja. Lakoatletika podzveze v Zagrebu je sklenila dogovor z madžarskim trenerjem Kaltenbachom, ki bo nastopil svoje službeno mesto v Zagrebu kot trener dne 1. marca.

Nemčija: Madžarska v telovadbi 30. marca. Nemška in madžarska reprezentanca se bosta srečala 30. marca v nemškem mestu Stuttgartu. Za to priliko hočejo Nemci pomladiti svojo telovadno reprezentanco, v katero bodo povabili 16 mladih telovadcev, ki so se pri zadnjih mladinskih tekmah najbolj odrezali. Seveda so na ta skupni trening povabljeni vsi stari tekmovalci, vendar ni izključeno, da bo moral eden ali drugi odstopiti svoje mesto mlajši moči.

Japonci vabijo nemške plavalce. Za svoje plavalne tekme, katere priredijo Japonci proti koncu letne sezone, nameravajo povabiti tudi najboljše nemške plavalce, ki bi tamkaj nastopili skupno z japonskimi pri prvenstvenih tekmah. Zaenkrat mislijo povabiti sledeče nemške plavalce: J. Balkeja, W. Platha in U. Schroederja.

Svedski premagali Dance v rokometu. V Kopenhagenu se je v zaprtem prostoru vršil meddržavni dvoboj v rokometu med Švedsko in Dansko, v katerem so Švedi gladko premagali svoje nasprotnike z rezultatom 21:12 (11:6).

Nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju je postavil Šved Seiffart v Davosu na progi 3000 m. Omenjeno progo je preidal v času 4:47,4 min., medtem ko je imel prejšnji rekord Norvežan Balangrud s časom 4:49,6 min.

Finska: Švedska v hokeju na ledu 5:3. Zadnjo nedeljo so igrali v Helsinkiju tekmo v hokeju na ledu Finci in Švedi. Zmagali so Finci.

Nov svetovni rekord v plavanju je dosegla svetovnoznana plavalka Ragnhild Hveger, ki je preplavala 400 m dolgo progo kravi v času 5:00,5 min. S tem je zboljšala svoj prejšnji svetovni rekord.

IX. Orožnov smuk preko Pohorja

bo v nedeljo, dne 16. februarja. Udeleženci se zberejo v soboto, 15. t. m. pri Mariborski koči, kjer se prijavijo pri vodji izleta g. Evgenju Vuji in g. inž. Majhemu, kjer dobe vse potrebne informacije.

Podzvezno prvenstvo v norveški kombinaciji in skokih

priredi v nedeljo, 16. februarja v Ribnici na Pohorju ISSK Maribor. Tek na 18 km je v nedeljo dopoldne ob 9 s startom v Ribnici na Pohorju, isti dan popoldne s dvohom pa so skoki na 25-metrski skakaleci. Vse potrebne informacije je dobiti pri prireditelju ISSK Maribor.

grozdome in dominantna plastika cele razstave »Samota«.

Če smo s tem poročilom naznačili le glavna dela razstave, hočemo s tem opozoriti vso našo javnost, da si to razstavo ogleda in ji posveti eno pozornost, ki jo zasluži z ozirom na razstavljenela dela, kakor tudi z ozirom na mesto, ki so ga razstavljalci zavzeli v slovenski likovni umetnosti.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina — ženska atletska sekcija. Važen sestanek vseh članic ženske atletske sekcije bo drevi ob šestih v Akademskem domu.

SK Ilirija — hokej sekcija. Vsi igralci, ki potujejo v Ga-Pa, se morajo sigurno udeležiti važnega sestanka v petek ob 19 v klubski sobi. Vsi ostali pa morajo istega dne v garderobi na drsalšču od 16—17 vrtiti vso rezervno dobljeno opremo. Kdor tega ne bi storil, naj računa na posledice. Načelnik.

ZFO

II. del smučkega prvenstva ZFO

Radovljica se za slavnostne dni pridno pripravlja. — Med našimi štanti bo tekmovala tudi skupina radovljiške vojaške posadke.

Zveze vlakov so ugodne in bodo mogli tekmovalci od Ljubljane in iz krajnih predelov Gorenjske dospeti pravočasno k sobotnemu teku tudi, če se bodo odpeljali z opoldanskimi vlaki. Smučski tek na 15 km se bo pričel ob 3 popoldne.

Glede štafet še sledeča opozorila: Ker se bodo vršile štafete v nedeljo dopoldne s pričetkom po prihodu jutranjih vlakov, to je ob 8, se jih bodo lahko udeležili tudi oni, ki v soboto še ne razpolagajo s prostim časom.

Štirilanski štafeti naj se, če je le mogoče, prideli rezervni tekmovalci, ki mora biti pripravljen, da vsakoči nametno envent. poškodovanega tovariša.

O progah naj odseki in okrožja organizirajo pomožno službo članov, ki bodo opremljeni z rezervnimi smučmi in palicami, katere bodo nudili onemu, kateremu bi se kaj zlomilo ali pokvarilo.

Celotna štafeta proga bo sestavljena iz zank, katerih ena bo težja, dve srednjelahki in ena čisto lahka značaja. S tem bo omogočen nastop tudi takim štafetnim moštvom, katere sestavljajo manj izvežbani tekmovalci.

V glavnem razpisu nedeljske številke »Slovenca« se je primerila napaka ter je dopolnitev kombinacije v skokih najavljena za ob pol pelih namesto ob pol 3. Ravno tam je pomotoma izostala določba, da se ob 13 prične skakalna tekma za samostojno prvenstvo.

Za brezplačna prenočišča revnejšim tekmovalcem je posebrljeno.

Snežne razmere so v okolici Radovljice ugodne. Zatorej naj nikogar ne plašijo toploti vetrovi drugih krajev.

VSAK PO SVOJIH MOČEH

in zmoglostih, najmanj pa z redno članarino pomagajmo »Slovenski stražici v Ljubljani!

Smučarske tekme ljubljanske podzveze ZFO

Smučske tekme za prvenstvo ljubljanske podzveze ZFO, ki se zaradi neugodnega vremena niso mogle izvesti 26. januarja na Golcem brdu pri Medvodah, se bodo vršile neprekinjeno dne 15. in 16. februarja ob priliki smučskih tekem ZFO v Radovljici oziroma v Kropi. Za tekmovalce iz območja ljubljanske podzveze bodo pri zveznih tekmah doženi rezultati priznani tudi za podzvezne. Moštva okrožne štirilanske štafete, ki bo doseglo najboljši čas, prejme naslov »prvak ljubljanske podzveze za leta 1941« in darilo. Isti naslov in darilo prejme prvak v vsaki panogi. Vsa druga mesta bodo nagrajena s ličnimi častnimi diplomami. Ostala navodila glede tekmovalstva veljajo tako, kakor so objavljena v okrožnici ZFO oziroma v »Slovenca«. Obvestite o tem prizadete tekmovalce v vašem odseku in agitirajte, da bo udeležba pri tekmah čim večja.

Tekme Fantovskega odseka Škofja Loka v veleslalomu

Pobočje znanega Stena je v nedeljo zopet zaživelo. Na njem so se pojavili naši fantje polni neusahljivega ognja od smučanja, saj smo imeli letos še okrožne in zvezne tekme. Ti fantje, ki so polni ljubezni do bele arene, so se to pot pomerili sami. Pridružili so se tudi mladi in naši prijatelji.

Proga sicer ni bila težka in predolga, pač pa je zahtevala svoje in tudi različen sneg je k temu mnogo pripomogel. Organizacija je dobro delovala. Da je bila ostra borba, se že vidi iz rezultatov: značilno je, da favorite niso zasedli prvih mest. Uspehi pa takole izgledajo:

Člani: 1. Pipan Anton 1:08,8, 2. Franko Janez 1:09,8, 3. Jesenko Slavko 1:12, 4. Ziberl Rudi 1:14, 5. Bernik Franc 1:17,2, 6. Planina Franc 1:19 minut.

Mladi: 1. Fojkar Andrej 1:17,8, 2. Bernik Tine 1:25, 3. Bernik Peter 1:27,5, 4. Franko Andrej 1:44,2, 5. Pavlus Franc 1:44,6, 6. Bernik Tone 1:39 minut.

Izven konkurence: 1. Masterl Marjan 1:01, 2. Sink Janko 1:25,6, 3. Košir Janko 2:15,6 minut.

Očividec o strahotah v Romuniji

Švicarski dnevnik »Journal de Geneve« objavlja opis svojega dopisnika v Bukarešti. Dopisnik popisuje prizore strahote ob zadnjih uporih, ki so se v januarju razvijali v Romuniji. Clankar pravi med drugim:

Tri dni je zmag revolucije razsajal po deželi in povzročal umore, razvaline in rope. To se je zgodilo narodu, ki bi tako rad živel v miru. Števila ubitih oseb se ni moglo povedati. Zatrjujejo pa, da je število mrtvih veliko, prav tako pa število ranjenih, škoda pa, ki je bila povzročena, znaša najmanj več sto milijonov lejev. Vlada je sedaj popolnoma gospodar položaja in je zatrla sleherni odpor.

General Antonescu je moral zatreti pravi državni udar. Uporniki, člani skrajne struje v Zelezni gardi, so zahtevali zase oblast, pri tem pa so se zanašali na podporo držav osi, ki bosta vznevoljeni zaradi umora nemškega častnika majorja Döhringa. Po Bukarešti so bili tedaj vsi zelo razburjeni zaradi tega umora in Zelezna garda je mislila, da lahko izrabijo to razpoloženje.

Toda to je bil samo zunanji povod za upor, dejansko pa so legionarji zagrabili za orožje zaradi dveh odredb generala Antonesca. General Antonescu je namreč ukazal, naj se odstranijo komisarji iz zasebnih nearijskih in tujih podjetij, zlasti pa je zahteval, da se naj umakne notranji minister Petrovicescu. Ti dve odredbi sta tako vplivali na legionarje, da so mislili, da si lahko samo še z orožjem v roki ohranijo svoje postojanke.

Zasedli so poslopje policije, razna ministrstva in utrdbe po mestu. Od vlade so zahtevali, da smejo biti ministri samo stodoletni legionarji. V začetku je general Antonescu posegel po zelo omejenih vojaških ukrepih. Toda to ni bilo dovolj. Število upornikov je neprestano naraščalo in legionarji so začeli vdirati v zasebne hiše in zlasti razsajati v židovskih predmestjih Dodesti in Vacaresti, ki so ju zažgali. Po mestu so začeli legionarji tudi že streljati na vojaštvo.

Istočasno so prihajala poročila iz province, da tam narašča upor. General Antonescu je zahteval mir v 24 urah. Toda legionarji ga niso poslušali in so že računali s tem, da jim je državni udar uspel. Bili so gospodarji radijskih postaj, tiska in nekaterih utrdb. Tako so objavili po radiu, da jim gre general Dragalin s četrto armado v Bukarešto na pomoč. Legionarji so začeli po ulicah zmerjati in razoroževati častnike. Umori so se nadaljevali. Množice je zajel silen strah. Toda v noči od srede na četrtek je začela armada preganjati legionarje, vendar so legionarji še skušali naskočiti in zasedli predsedstvo vlade. Streljali so na predsedstvo vlade s sosedne vojašnice, toda vojska je začela odgovarjati s topovi in s strojnimi.

Po vsem mestu se je začela divja borba in strelji so padali od povsod na vse strani. Tudi tanki so prišli na ulice in sipali ogenj iz streljalic. Bitka se je nadaljevala. Med bojevniki je bilo največ mladeničev, ki pa so bili že poučeni, kako se je treba vojskovati na ulicah. Celo dekleta so se s puškami v rokah in z revolverji udeleževale bitke.

Na španskem zdravijo rane državljanske vojne. Zgoraj razvaline, nastale za časa državljanske vojne, spodaj pa nova ulica, ki je nastala na istem mestu.

V spomin † Mariji Severjevi

Odšla je od nas blaga žena, skrbna mati in daleč na okoli znana bivša okrajna babica in žena posestnika na Viču gospa Marija Sever. Vsa občan bivše občine Vič jo je poznal, poznali so jo tudi ljudje, zlasti matere v vseh sosednjih občinah, saj je skoro ni bilo hiše, da bi rajnica ne pomagala ne sebičnim trpečim materam pri porodu. Pokojnica je izvrševala svoj poklic celih 36 let. Koliko dobrega je v tem času storila revnim materam, to se samo ljubi Bog in ona, saj je pomagala kakim 4000 otrokom v življensko pot. Zlasti so blago ženo poznale matere revnih družin, ki so jo klicale na pomoč. Kolikokrat je šla tudi ponoči in v najhujšem mrazu ali v slabem vremenu v oddaljene kraje, večkrat peš in pomagala revnim materam samo za »Boglonaj«. Tako neumorno je delala še v visoki starosti in ni čuda, da si je pri tem napornem poslu nakopala bolezen, kateri je po daljšem bolehanju tudi podlegla. Revne matere in družine jo bodo pogrešale, pogrešali jo bodo pa tudi siromaki, saj nihče ni odšel od hiše brez skromnega daru, dasi sama ni živila v razkošju.

Vojski so ujeli celo dvanaestletnega dečka, ki je streljal nanje s streljalo. Legionarji so proti Židom organizirali prave pohode.

Vojska je pošla dobivala položaj v svoje roke. Najprej so zasedli vojski radijske postaje, policijsko ravnanje in nato vojašnice, od koder je 600 upornikov streljalo na predsedstvo vlade. Med temi zadnjimi bitkami je poveljnik Zelezne garde Horia Sima, ki je bil podpredsednik vlade, pobegnil in ukazal legionarjem, naj nehajo streljati. — Se vedno ga iščejo.

General Antonescu je napovedal strogo kazen za upornike, sam pa je prevzel poveljstvo nad legionarji. Sumljivi legionarji bodo izločeni iz stranke, prav tako pa anarhisti in pristaši skrajne struje. Po uporu je v Romuniji ostalo mnogo razdejane in prebivalstvo se sedaj zgrinja okoli vlade, ker upa, da bo vlada znala popraviti škodo in zacetiti rane teh strašnih dni.

Vatikanske novice

10. februarja je poteklo dve leti od smrti papeža Pija XI. Milanski katoličani so postavili v vatikanski grobnici lep spomenik na grob tega svojega velikega rojaka. Milanski kardinal Schuster je imel na predvečer na njegovem grobu sv. mašo, nakar so se pričele spominke slovesnosti, pri katerih je bil odkrit spomenik pokojnemu papežu. Prava spominška slovesnost za pokojnim papežem pa je bila 10. februarja v sikstinski kapeli.

Papeževa molitev za mir, ki jo je prvič opravil papež Pij XXI. na prošnji dan 24. novembra, se hitro širi povsod po katoliškem svetu. V Italiji je prevzela skrb za razširitev te molitve katoliška akcija. Vatikanska tiskarna je natiskala in razdelila 800.000 listkov s to molitvijo. V drugih državah je že tudi prestavljena v njihove jezike.

Električne večne luči

V zvezi z velikim pomanjkanjem olja se je milanski kardinal Schuster s težkim srcem odločil in dovolil, da smejo imeti v revnih župnijah, ki si potrebnega olja res ne morejo nabaviti, električne svetilke za večno luč. Dovoljenje je dano z izrečno pripombo, da naj se ga poslužujejo res le samo tam, kjer so res v stiski.

Nemčija in plinska vojska

V začetku vojne leta 1939. je izjavil vodja rajha Adolf Hitler, da se bo Nemčija borila na viteški način in da se bo strogo držala vojaških zakonov in mednarodnih dogovorov o bojevanju, dokler se jih bo držal nasprotnik. Adolf Hitler je že takrat izrečno odklonil uporabo bojnih plinov, tako danes odgovarjajo v Berlinu na izjavo ameriškega mornariškega ministra, ki je rekel, da bo Nemčija pri sedanjem vdoru v Anglijo uporabljala bojne pline.

Pariz ima sedaj 4.247.957 prebivalcev

Po prehranjevalnih kartah so ugotovili, da ima Pariz sedaj 4.247.957 prebivalcev. Pred sedanjno vojno je imel Pariz blizu 5 milijonov prebivalcev. Sedaj je to število padlo, ker je odšlo mnogo tujcev, ki so tam živeli kot politični begunci, pa tudi mnogi Francozi, ki so prej živeli v Parizu, so se sedaj zatekli v nezasedeno Francijo.

Štorklje v Nemčiji

Voditelj nemške ptičje postaje v Rosittenu v Vzhodni Prusiji dr. Schütz je rekel, da je v Nemčiji še kakih 40.000 parov štorkelj, od katerih je vsaj polovica v Vzhodni Prusiji. Ni res, da bi se štorklje na pomlad vračale vedno na isto mesto, kjer so bile prejšnje leto, kakor smo doslej mislili. Štorklje si pač iščejo najprimernejše bivališče in kjer ga najdejo, tam ostanejo. Cesto je to staro gnezdo, večkrat pa tudi novo. Če se ustavi v istem dimniku stari in pride vanj še novi par štorkelj, pride do hudih bitk in na bojišču obleže včasih več mrtvih in ranjenih. Tudi ne žive vedno skupaj isti samci in samice. Samec si rad večkrat prebere samico. Zgodi se tudi, da se dva samec večkrat stepeta za eno samico, ki mirno opazuje boj in se odloči nato za zmagovalca. Vse to so na omenjeni postaji opazovali in dognali s pomočjo posebnih prstanov, ki so jih dali štorkljam na nogo.

Polde sedi pri domači nalogi in grize svinčnik:

»Očka, ali se reče le coeur ali la coeur?«
»V šoli so te že čisto zmešali! Liker vendar!«

Skopje

Druga obletnica smrti skopljanskega škofa dr. Ivana Fr. Gnidovca je bila komemorirana v vseh župnijah skopljanske škofije dne 6. februarja. V Skopju je opravil svečani rekviem prevz. gospod škof dr. Smiljan Fr. Čekada za asistenco.

Od rane mladosti je morala trdo delati in tudi v poznejših letih ni imela počitka. Z vso ljubeznijo je vzorno vzgojila deset otrok, od katerih je živih še pet. Razvedrilo je našla vedno le v delu, uteho pa v cerkvi, ki jo je vedno obiskovala, tudi ko je bila že resno bolna. Zato ji je tudi Bog naklonil redko starost 80 let. 55 let sta živela v srečnem zakonu s soprogom Ivanom, dasi sta v tej dolgi dobi dočakala tudi marsikatero grenko in žalostno uro, zlasti ob smrti njunih otrok. Pred 5 leti je praznovala z ljubečim soprogom zlato poroko še vsa srečna in zdrava.

Hitro se poslavljajo naše dobre verne, slovenske matere starega kova, druga za drugo s tega sveta. Kako redke so danes take matere, zlasti v mestih in periferijah, kjer prevladuje materializem in ničemerost in kjer se na srčno kulturo in duševno hrano tako malo važnosti polaga.

Kako je bila rajnica priljubljena in spoštovana vseh, je pokazal njen pogreb, ki se ga je udeležilo kljub visoki zapadnemu snegu, izredno veliko ljudi. Druga Severjeva mamal Dotrpeli ste in odšli v večnost po zasluženem plačilo. Kakor ste bili v življenju skromni, tihi in ponižni, tako skromno, tiho in ponižno ste sledili klicu Vsemogočnega, ki Vas je poklical k Sebi v boljše življenje, kjer ni žalosti in trpljenja. Vsa Vaša dobra dela, vse Vaše dobrote, ki ste jih delili revnim materam in siromakom, Vam bo ljubi Bog obilo poplačal, mi vsi pa Vas bomo ohranili v trajnem in hvaležnem spominu! Osamelega in uzaščenega g. soproga in otroke pa naj Bog tolaži!

Grški ujetniki v italijanskem taborišču.

Verniki so molili za pokojnika in se mu priporočali v molitev. Delo in duh pok. nadpastirja vedno bdi med narodom. Novi skopljanski škof nadaljuje sveto delo predhodnika, kar dokazujejo njegove prve kanonične vizitacije v Prizrenu, v Veleži in v Janjevu. Ljudstvo ga je nadvse navdušeno sprejelo in pozdravilo.

»Blagovijest«, verski list Skopljanske škofije izhaja že 14. leto. Ustanovil ga je škof dr. Iv. Gnidovec in je imel razne urednike, večinoma so bili Slovenci: p. A. Bukovič, S. J. p. Jakob Zibert, msgr. A. Kordin in župnik Al. Turk. Izšla je prva številka novega letnika v zelo priklupni obliki in z bogato vsebino. Sedanji urednik je škof. tajnik Ivan Tomas.

Sirotišče sv. Jožefa v Skopju, Njemanjina ulica 72, prosi dobrotnike v Sloveniji za kak dar za ubožne dečke.

Dom sv. Marte je dvakrat priredil zelo uspešno opereto »Trnjulčec« v Kat. domu v Skopju.

Škofja Loka

V Starem Dvoru pri Škofji Loki je dne 12. februarja 1941 umrl po kratki, a težki bolezni g. Janko Zakotnik, diplomirani tehnik, v najlepši fantovski dobi, star 22 let. Vso svojo mladost je lepo preživel, saj je bil v času, ko je obiskoval meščansko šolo, eden najbolj zglednih članov dijaške Marijine kongregacije. Na zadnji poti ga pospremimo v petek, dne 14. t. m. ob 9 dopoldne na farno pokopališče v Stari Loki. Bodi mu Bog dober plačnik, a ostalim domačim naše globoko sožalje.

Drvi ob 8 bo predaval v Društvenem domu g. dr. Hubad o rokovnjačih. Pridite!

Št. Rupert na Dolenjskem

Trgovine ob nedeljah spet odprte. Pred kratkim je okrajno načelstvo v Krškem izdalo uredbi o prepovedi odpiranja trgovin ob nedeljah in praznikih, proti kateri pa so se podeželski trgovci pritožili na kr. bansko upravo in zbornico TOI, ki sta pritožbi ugodili in sklep okrajnega načelstva kot neosnovan zavrnili. Tako je ustrezno trgovcem, ki ob nedeljah največ iztržijo, in kmečkemu ljudstvu, ki si zaradi pomanjkanja časa ali predolge poti ne more ob delavnikih nabaviti potrebnih reči.

Akcija za zimsko pomoč je v polnem teku. Ljudje radi darujejo, nekateri v denarju, drugi v blagu in živilih. Prosvetno društvo pa je uprizorilo prejšnjo nedeljno dramo »Po desetih letih, katere čisti dobiček je šel za zimsko pomoč.

Pekarna, ki je dalj časa mirovala, je s spremembo novega gospodarja odnosno najemnika, spet pričela obratovati. Tako smo tudi šentrupečani prišli do kruha, ki ga na vseh koncih in krajih tako primanjkuje.

Sv. Barbara v Halozah

Pod vzornim in agilnim zadrugarjem g. župnikom Groblerjem se je ustanovila Kmetijska zadruha s središčem v Ptuj in s poslovalnicami po vseh Halozah. Zopet ima naš kraj najmočnejšo skupino članov in tudi že svoje poslovne prostore v prosvetni dvorani, kjer se članom že deli žito in koruza. Zadruga bo imela tudi moko za svoje članke na izkaznice, galico, apno in umetna gnojila ter vse potrebno. Dne 9. februarja t. l. smo imeli predavanje ban. referenta gosp. Ludvika Puša ter gosp. Bračka iz Ptuja. Nato je pristopilo nad 60 članov h Kmečki zvezi, ki so si že izvolili svoj odbor. Je to najmočnejša Kmečka zveza v Halozah, ki se bo stalno večala v številu članstva.

Iz Julijske Krajine

Novi grobovi na Kanalskem. V zadnjih tednih je smrt pobrala v Kanalski župniji več dobrih, značajnih oseb. V častiljivi starosti 91 let je v Kanalu preminula spoštovana mati Jožefa Miklavčič, znana v vsem okraju kot Vrhovčeva stara mati. Ugledna rajnica, ki je bila vse svoje dolgo življenje dobra in marljiva kot mravlja, je izhajala iz znane Ivančičeve rodbine iz Deskel. — Kmalu za njo je odšel v večnost g. Karel Valentič, kamnosek in grobokop v Kanalu. Dočakal je 63 let. Na pogrebnihi po pokojni Vrhovčevi materi se je prehladil in nenadoma podlegel. Pokojni je kanalskim faranom kopal grobove, mnogim izmed njih je pa izklesal tudi lepe nagrobnike. — V Morskem pri Kanalu je odšla po svoje plačilo vzgledna gospodinja Marija Vuga, stara 68 let. Dolga desetletja je neumorno gospodinjila pri Štefanovih in pomagala zgraditi trden kmečki dom. Bila je dobra in pobožna krščanska mati, ki je lepo vzgojila svojo številno družino. Posebno se je odlikovala po svoji dobrotljivosti in je bila prava mati ubogih. Objokujejo jo njen vrli sin Alojzij in drugi otroci, zlasti pa njen 78letni življenjski drug Jožef. — Vsem pokojnim naj sveti večna luč in naj počivajo v miru, vsem žalujočim pa iskreno sožalje!

Ankovo pri Kanalu. Letošnja zima precej trdo gospodari v naši Kanalski dolini. Prve dni februarja nam je nametalo mnogo snega, padlo ga je 25 cm. Ker so pa začele pihati že toplejše sapa, začelene znanilke spomladi, je jel hitro kopneti. Zaradi zime in zaradi otežkočenih prometnih zvez je delo v naši sloviti cementni tovarni začelo nekoliko zastajati. Obratovanje se je deloma skrčilo in število delavcev je začasno padlo od tisoč na šest sto. Upamo pa, da bo delo v tovarnah kmalu zopet oživilo v vsem razmahu.

Vojna ga je pokosila. Na albanski fronti je padel 28letni Danilo Trampuž, doma iz Gorice. Po poklicu je bil učitelj, pa je nadaljeval jezikoslovne študije na univerzi v Padovi. V boju je dobil strel v glavo. Z letalom so težko ranjenega prepeljali v Bari, od tam v Trst, kjer je na kljub največji zdravniški skrbi 28. januarja ranam podlegel. Imel je slovesen pogreb, katerega se je udeležil tudi njegov general z oddelkom pehote. Pokojnikov oče g. Anton Trampuž, sodni oficial v pokou, doma iz Kostanjevice na Krasu, je že pred 10 leti izgubil sina, ki se je smrtno ponesrečil na vojaških vajah. Sedaj ima še dva sina pod orožjem. Ob bridki izgubi mu izrekamo toplo sožalje!

Zima v novem letu. Ob prihodu novega leta smo imeli bolj slabo deževno vreme, brez snega. Daleč na jug je bil zapadel sneg, tudi večni Rim je zajela snežena odeja, pri nas pa razven v hribovitem predelu ni bilo snega. V prvi polovici januarja se je potem nebo zjasnilo in smo imeli lepe zimske dneve s precejšnjim mrazom. Dne 14. januarja smo imeli v gorški okolici do 11 stopinj pod ničlo, v Podbrdu je bilo pa 14 stopinj. Kmalu se je pa zjužnilo in po par dneh je zasnežilo vso Julijsko krajino. Sneg pa ni imel obstanke, ker ga je sonce kmalu popilo. Prve dni februarja je pa zopet pričelo krepko snežiti in je obšla snežena odeja preko Krasa in Trsta vso deželo do morja. V Gorici in na Krasu je nametalo do 25 cm snega. V nižinah se je pa sneg kmalu spremenil v dež in snežena plast je začela giniti. Sedaj imamo lepe, zimske dneve. Nižine so še deloma pokrite z razjedanimi rjuhami snega, hribi pa so dobro obloženi. Na Crnem vrhu je sneg dosegel 1 m, v tolimskih Gorah — ne po vrhovih — pa do 80 cm višine. Smo pa došlo volje, ker slutimo, da se bliža pomlad.

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni čaj „Jugobilje“ B.B.1. Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec. „JUGOBILJE“, veletrgovina Beograd, Ivankovačka ulica 25. Iščeemo rajonskega zastopnika.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javila izid žrebanja z dne 12. februarja

V. razreda 41. kola:

40.000 din št.	42325, 44235,
20.000 din št.	54825, 60539,
16.000 din št.	18442, 82817, 86005,
12.000 din št.	21367, 43725, 56393, 71406, 88692, 94205,
10.000 din št.	17741, 31682, 47297, 48256, 57219, 63818, 80379, 85240, 87754, 89579,
8.000 din št.	6364, 7001, 9883, 13370, 19776, 33013, 59066, 61137, 67329, 74735, 77021, 79445, 94150, 97039, 99522,
6.000 din št.	3882, 14114, 23771, 30871, 34541, 57010, 60009, 62854, 65297, 67924, 69608, 73848, 73850, 79091, 87109, 90547, 91988, 93251,
5.000 din št.	405, 937, 4594, 6310, 23329, 24622, 28738, 30636, 33832, 33865, 36856, 38005, 40724, 43908, 46932, 53137, 59325, 59832, 60676, 61400, 63513, 66864, 66947, 69016, 71388, 71872, 78200, 82584, 83057, 84848, 94437, 97391,
4.000 din št.	512, 2610, 2619, 3352, 4365, 5459, 7232, 7325, 8678, 8766, 11585, 13810, 16149, 16236, 18202, 18739, 26071, 26975, 30020, 32631, 33925, 35970, 36504, 37602, 41422, 41542, 44025, 47557, 51740, 52016, 52224, 53806, 54383, 55804, 58454, 58513, 59332, 61853, 63835, 64347, 66506, 67860, 72548, 74839, 75154, 75689, 79759, 81659, 83750, 86645, 90511, 99228,

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev. pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo jutri, 13. februarja.

Vsi oni, ki so zadel v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Novim naročnikom so srečke še na razpolago.

Mali oglasi

V malih oglasih volja vsaka beseda i dim; temveč najkopi oglasi 2 dni (tiskane naslovne besede se računajo dvojn). Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglasih »klamnega značaja« se računajo stroški, 3 mm visoka vsiljena vrstica po 1 din. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Ključavničar, pomočnika sprejem. Nastop takoj. Ključavničarstvo Jože Grmovnik, Vodice n. Ljubljano.

Službo poslovojdje dobi kdor posodi dobro idočemu podjetju 15.000 din. Lesna stroka. — Izbrpne ponudbe v upravo »Sl.« pod »Stalno« št. 2078.

2 pletilji

Izrjeni v pletenju roka vie, sprejem. — Šuc. Šmartno pri Litiji.

Prvovrstna natakarka

čedne zunanosti, ne pre-stara, katera je zmožna samostojno voditi dobro ldočo restavracijo — se sprejme. Znanje nemačine je predpogoj. Nastop službe čimprej. Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod šifro »Gorenjsko« št. 2020.

Citajte »SLOVENE«!

Službe

Istejo:

Mlad fant

priden, išče službo sluge, raznašalca ali karkoli. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Krepak« št. 2069.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino čevljev. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2073.

Razno

Lisice strojimo

barvamo in prvovrstno izdelamo. — Krznarstvo L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO PLATINO
BRILJANTE
SHARADE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Slame

večjo množino, kupimo. Ponudbe na Pivovarno Union, Ljubljana I, postni predal 45.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica 8/2

Bukove hlode

za takojšnje dobavo, kupujemo za izvoz. Ponudbe na Kmetijsko družbo, skladišče, Maribor.

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciškaška ulica 9

Denar

Kupuje — prodaja
Hranilne knjižice
bank in hranilnic ter
vrednostne papirje
po najugodnejših cenah
Bančno kom. zavod
Maribor

Prodamo

Tračne žage

prvovrstne, dobavljive po najnižji ceni
Krajin, Tyrševa 41. — Dobavni rok izključno 6 tednov.

Kompletno venecijanko

v najboljšem stanju, dolžina transmisije 40, 55, 60, kompletan železostrukalnik z en meter stružnice, kompletan avtomatični brusilnik za žago jermenico in brusilno napravo — prodam. Hlep, Zg. Sv. Kungota.

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je s mo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Enodružinsko hišo

novi zidani, prodam. — Delavska 18, Zg. Radva-nje, Maribor.

Mihčeve črdo vite dogodivščine

(285) Nato so Mihcu na čast priredili veliko slavnost. Ceste in ulice so bile okrašene, po vsem mestu je vladalo neizmerno veselje in živahnost.

(286) Tudi slavnostni banket so imeli in posadili Mihca na častno mesto, kot prvega častnega občana. Še na banketu so vsa jedila prihajala avtomatično na mizo! Mihhec si jih je privoščil enkrat do sitega.

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE
v dravski banovini išče za svoje obrate

inženjerja strojne ali elektrotehnične stroke

s prakso in s starostjo ne preko 35 let
za takojšnji ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae je poslati brez originalnih spričeval pod šifro »STROJNI INŽENJER« na upravo lista.

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE
v dravski banovini išče za svoje obrate

INŽENJERJA gradbene stroke

s prakso in s starostjo ne preko 35 let
za takojšnji ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae je poslati brez originalnih spričeval pod šifro »GRADBENI INŽENJER« na upravo lista.

ZAHVALA. Najpristneje se zahvaljujeva vsem, ki so spremili našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

IVANA KRISTANA

priv. uradnika v pokoj

na njegovi zadnji poti, posebno pa č. duhovščini, gg. zdravnikom, prijateljem pok. soproga in bivšim uslužbencem Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, zastopnikom organizacije JRZ za šentjakovski okraj. Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, Zvezi delovodij in industrijskih uradnikov v Ljubljani. Nadalje vsem darovalcem lepih vencev ter vsem, ki so naju tolažili in z nama občutili prerano izgubo našega očeta. — Maša zadušnica bo v četrtek, dne 16. februarja v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani ob pol 7 zjutraj. Ljubljana, Kranj, Dobropolje, Kočevje.

Zalujoča soproga in sin Ivan, policijski uradnik v Kranju.

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

»Kaj pa je tukaj notri?« Dorn se ustavi pred zaklenjeno stajo.

»Avto nekega moje prijatelja. Ga hočete videti?«

»Ah, to je tisti modri Buick!«

»Da, to je Buick.«

»Kdo se je včeraj pripeljal sem?«

Tappatt se je smehljaj in odkimaval z glavo.

»Ne, ne, avto je tukaj že cel teden. Včasih ste tudi vi malo prekanjeni.«

»Ali bi ga lahko videl?« vpraša Dorn.

Doktor se je vrnil v hišo po ključ, medtem pa je Mihael naglo pogledal še ostale zgradbe. Vsi trije psi so strašno lajali, ko se jim je približal, in napenjali verige, da se je zdelo, da se bodo ali zadavili, ali pa pretrgali verige. Ko se je doktor vrnil, je Dorn ravno preiskoval zadnja vrata in bližnjo okolico. Tla so bila trda, tako da ni mogel odkriti nobenih sledov; tudi avto sam ni pustil za seboj nobenih odtisov.

»Tu je ključ.«

»Ne verjamem, da bi me avto še zanimal,« reče Dorn počasi. »Zelo dobro ga poznam, še boljše pa njegovega lastnika.« Potem se spet ozre okoli sebe. »A nikjer ni videti vaše služkinje.«

»Najbrž je odšla v vas, da nakupi potrebščine za kuhinjo,« odgovori doktor.

Mihael potegne iz žepa zlato cigaretno dozo, vzame cigareto, si jo prižge, gorčo vžigalico pa vrže proti psom, ki so se nato še bolj razbesneli.

»Pazite se!« ga opomni doktor. »S temi živalmi se ne smete šaliti. Boga mi, ne vem, kaj bi napravili z vami, če se utrgajo z verige.«

»Narobe, psi bi se morali bati mene,« reče Dorn. »Ne vem, če je kateri policijski častnik ubil več parijskih psov, kakor jaz za časa svojega službovanja v Indiji.«

»Ampak ti bi vas zgrabili, preden bi mignili s prstom,« odvrne Tappatt besno.

Dorn se nasmehne in iztegne roko naravnost pred se.

»Ali vidite to?« vpraša. »Le pogledajte!«

Kako je prišlo do tega, Tappatt ni mogel razumeti in ne pojasniti samemu sebi, ker Dorn roke ni niti premaknil, le iztegnil je — in že držal v njej kratek samokres velikega kalibra.

»Kako ste to prav za prav naredili?« se je čutil doktor.

»Gotovo ste ga že iz početka imeli v roki,«

»Nisem ... revolver je skočil iz mojega žepa,« se je smejal Mihael. Bil je vesel, če je mogel kdaj s svojimi čarovniškimi triki koga preplašiti.

»Lahko bi prisegel, da ni bil v vašem žepu.«

»Pazite!«

Zopet je iztegnil roko z revolverjem. Neopazna kretnja — ali navzgor ali nazaj, ni vedel Tappatt — in revolver je zopet izginil.

»V tem je vsa skrivnost,« reče Dorn ravnodušno. »Če znate pasji jezik, povejte svojim beštijam, da bo še najboljši, če me pustijo pri miru. Toda jaz se dobro spominjam ... sčuvati pse je bila že od davna naša specialiteta. AH ni nekoč v Bengalu nastal velik škandal, ker je nekega vašega pacienta raztrgal pes?«

Doktor pogleda vstran.

»Zakaj pa so prav za prav psi zdaj privezani na verigah?«

»Jaz jih skoraj vedno privežujem.«

»Toda snovi so vendar bili razvezani ... Vi veste, da sem se zadrževal v bližini. Zjutraj ob štirih so bili že privezani, vendar se to meni ne zdi pravi čas za privezovanje psov. Zakaj ste to napravili?«

Njuna pogleda sta se srečala. Tappatt je molčal. Dorn se je danes zjutraj ob štirih vrnil! Torej ni videl onih ljudi, ki so odšli z Gallows-farme in se napotili čez polje ...

»Ali hočete, da vam jaz povem, zakaj?« zopet vpraša Dorn. »Pse ste privezali zato, ker ste

obe ženski snovi odpravili iz hiše. Oni sta morali iti čez dvorišče, to pa je bilo mogoče le tedaj, če psi niso rogovolili po dvorišču. Izvolite reči, ali nimam prav. Oni dve sta odšli po tej poti in se bosta po tej poti tudi vrnili.«

Tappattov obraz se je podaljšal. Stvar se je razvijala proti njemu. Pričakoval je, da se bo Dorn zadovoljil s preiskavo hiše in potem spet odšel. A njegov račun se je izkazal napačnega.

»Lahko me povabite na zajtrk ... ostal bom tukaj tako dolgo, dokler se oni dve ženski ne vrne!«

»Prisegam vam, da nimam niti pojma o damah, o katerih mi tukaj govorite,« je doktor ježno protestiral. »Vi se molite Dorn; poleg tega pa nimate nikakšne pravice, zadrževati se še tukaj ... o tem sem prepričan!«

»Jaz se nikoli ne motim,« reče Dorn izzivalno, »in imam pravico ostati tukaj. Prva dolžnost vsakega pravega državljana je, razglasiti zločine, kakor je tudi prva dolžnost hišnega gospodarja, da pogosti gosta, ki je lačen. Povabite me torej k zajtrku in jaz vam bom med jedjo povedal nekaj reči, ki vas bodo gotovo zelo zanimalo in razveselile.«

Tappatt pogleda vznemirjeno vstran. Bil je ujet v past. Njegova premienost mu ni le nič pomagala, ampak se je obrnila proti njemu samemu. Dorn ga je opazoval in poslušal, kako težko diha. Z zadovoljstvom ga je gledal, kako je bil prestrašen.

»Vi ne morete ostati tukaj! Ne rabim vas!« kričal doktor besno. »Ta nesmiselna bajka, da sta v moji hiši bili nekakšni dve ženski, je naravnost plod mesečnjakarske domišljije. To tudi sami dobro veste. Dajem vam eno minuto časa, da zapustite hišo!«

Mihael se je tiho smehljaj.

»No, kaj pa bo, če ne grem? Ali boste poklicali policijo? Potem bo vsaj policiji dana možnost, da vse temeljito preišče in vas odvede. Le spomnite se onega strogega policijskega komi-

sarja, ki je nekoč dal zapreti vaš zavod v severozapadni indijski provinci. Takrat bi odesedeli pet let v Delhiju, če bi se državna oblast malo bolj hitro odločila. Le pokličite policijo, moj dragi, to bo za vas velika reklama.«

Tappatt seveda ni niti malo mislil napraviti kaj takega. Zanj policija ni bila ustanova, katere bi se lahko posluževal.

»No, dobro,« je zagodel nazadnje, »stopite notri. Prepričali se boste, da se motite z ono zgodbo o ženskah.«

»Saj o tem ne bova niti govorila več,« reče Mihael in prijateljsko zamahne z roko.

XXVIII.

Mihael Dorn je zares bil lahko zadovoljen s svojim delnim uspehom. Toda bil je trezna glava in ni računal jaje za že izvaljena piščeta. Ni smel podoenjevati premetenosti tega prekanjenega spletkarja, s katerim je zdaj imel posla.

»Povejte mi, kje se nahaja kava, pa jo bom sam skuhal,« reče Dorn. »Ne smete se jeziti, če sem postal nekoliko nezaupljiv, toda saj sami veste, da zdravniki vedo za silne množine raznih droži in strupov, jaz pa nikakor nočem zaspati tukajle samo zaradi tega, ker bi mi vi kaj narteli v jed.«

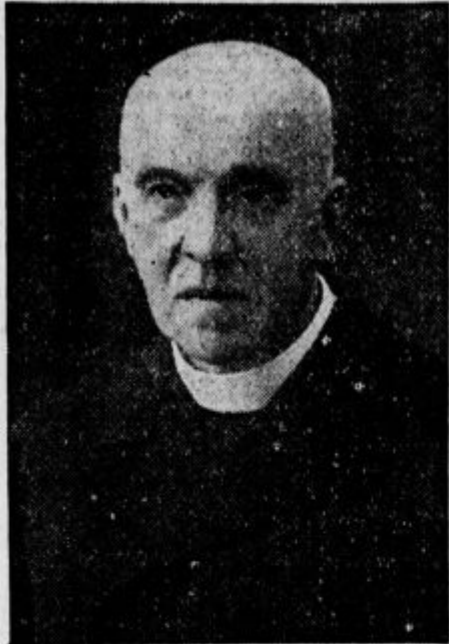
Stopil je v kuhinjo, naložil na ogenj in pri-stavil lonec z vodo. V nekem predalu kuhinjske omare je našel škatlo keksov in lonec kondenziranega mleka in tako imel že vse, kar je rabil. S svojo pripombo je bil zmešal Tappattove misli. Ali se bo doktor odločil za omenjeno dejanje ali bo postopal drugače, kot je mislil detektiv?

Tappatt je sedel v delovni sobi ves zgrbljen na stolu in koval načrte. Čutil se je, da ni pomislil na strupena sredstva, dokler Dorn ni tega omenil. Slišal je, kako si Mihael v kuhinji požvižgava; tiho je vstal, stopil k svoji mizi in počel nekaj med medicinskimi steklenicami, ki so bile porazstavljene po raznih predalih in omrah.

KULTURNI OBZORNIK

Pred novo serijo Ušeničnikovih Izbranih del

S 1. serijo Ušeničnikovih Izbranih spisov je založnica Jugoslovanska knjigarna uresničila svoj prvotni načrt, da izda v šestih zvezkih pod uredništvom avtorja samega pomembnejše spise vseučeljskega, člana in prvega predsednika Akademije

je znanosti in umetnosti dr. Aleša Ušeničnika, s katerimi je skoraj pet desetletij kot vodilni katoliški ideolog, posebej pa še kot dolgoletni urednik, duhovno oblikoval slovensko izobraženstvo in mu dajal vodilni smernice v osnovnih filozofskih, versko-dogmatičnih, etičnih, estetskih, socialnih in splošno kulturnih vprašanjih. Če je založnica medtem svoj prvotni načrt razširila in hoče v naslednjih šestih zvezkih izdati ponatis važnejših avtorjev del (Filozofijo, Sociologijo in Knjigo o življenju), predstavljajo vendar zvezki I.—VI. nekako celoto zase, obsegajočo krajše razprave, napisane za »Rimskega katolika«, »Katoliški obzornik«, »Čas« i. dr.

Izdati razprav v Izbranih spisih ne opravičuje le dejstvo, da so postale — raztresene po obširnih letnikih naštetih revij — današnji doraščajoči generaciji manj dostopne, čeprav bi bil že zaradi samega dolžnega spoštovanja do kulturnih tvorcev Ušeničnik pri nas med prvimi, ki bi se mu bilo treba na ta način oddolžiti, temveč jo opravičuje še posebej teža vprašanj, ki jih obravnavajo. To so vprašanja, ki so večnostna v človeku, in to so

razprave, ki — čeprav so bile namenjene časopisu — nikakor niso zgolj časovnega značaja. Časoven je bil kvečjemu povod in kronološki red nastanka. Slehera razprava, pa naj jo je izzval res morda tu in tam le trenutni pojav ali pa morda narekovala tudi zgolj urednikova potreba, da z njo napolni številko svoje revije, ki pa vemo o njej, da je izšla izpod Ušeničnikovega peresa, je plod globokega filozofskega in teološkega študija, široke razgledanosti v svetu znanosti in umetnosti, izredno bistrega duha in silno tenkočutne narave, kar v tako veliki meri združuje v sebi pri nas le — Ušeničnik. Vsak dvom v aktualnost Spisov je zatojre docela neopravičen.

Sicer pa je iz množice razprav, ki je z njimi avtor skoraj pol stoletja bogatil naše revije in po njih duhovno oplajal slovenskega inteligenta, mogel zaradi kljub obsežnosti omejenega obsega knjig izbrati le del najaktualnejših, najbolj dodelanih, skrbno izbirajoč take, ki ne ponavljajo istih vprašanj, kakor prireditelj posredno sam pravi ob koncu VI. zvezka (str. 205 op.), ko objavlja seznam v Izbranih spisih neobjavljenih razprav in del.

Ob takem izboru najboljšega iz najboljšega so postale knjige prava zakladnica za duha in srce: pot te vodi ob njej iz filozofskih osnov do vere, od vere do krščanstva in Čekve; luč pa, ki odseva iz njenega nauka, osvetljuje spet temo novodobnih zmot modroslovja, etike, sociologije in zablad agnostizma, individualizma, materializma itd. bodisi v znanosti ali v umetnosti, vse pa se zlija v čudovito harmonijo večnostnih resnic, ki jih združuje božja Resnica sama. — S skromnim in ponižnim srcem se je treba bližati resnici, nas uči Cerkev in svetel zglede nam je takega misleca sv. Tomaž Akvinski. Skromnost in ponižnost srca odseva tudi iz spisov Aleša Ušeničnika. Ali zgradba, ki jo ustvari bogonarjen duh, skromno in ponižno išče resnice, je veličastna. Tako je celotna stvaritev, tako je življenjsko delo, ki smo ga dobili v zbirki prvih šestih zvezkov Izbranih spisov. Zanj smo avtorju pa tudi založnici po pravici lahko hvaležni. Sicer pa jima je vsa resna kritika sproti, ob vsakem zvezku posebej, priznala, da z izdajanjem Izbranih spisov opravljata veliko delo.

Te dni izide I. zvezek nove serije Ušeničnikovih Izbranih del, namreč I. del njegove že zdavnaj razprodane, sedaj pa dopolnjene in predelane Filozofije. Ob tej priliki se nam s kratko potrebno, da prej kot prikaže novo delo, s kratkimi besedami poudarimo pomen I. serije, ki je zase celota, vendar pa uvod v njegova najvažnejša dela. Kdor bi imel obe seriji v svoji knjižnici, bo imel 12 knjig Ušeničnikovih del, pač lepo zakladnico misli in katoliškega gledanja na svet in njegove najgloblje probleme. Lep okras vsake knjižnice slovenskega — posebej še katoliškega — izobraženca.

—c—

Misli k Finžgarjevi proslavi

Več oči več vidi. Kar prvi dobro razloči, drugi komaj opazi in obratno: kar se dozdeva prvega kakor sanja, to se razodeva drugemu kakor resnica.

Taki so tudi pogledi na umetnike vseh vrst. Danes predvsem: na pisatelja Fr. Sal. Finžgarja. Med velikimi pogledi jih ne bo malo, ki gledajo na Finžgarja kot na pisatelja-vzgojitelja. Naš pogled je takoj eden izmed teh.

Ljudski pisatelj — ljudski vzgojitelj! Prvo je velika umetnost, drugo pa je ars artium: umetnost umetnosti.

Mnogi mislijo: samo v slogu je vsa umetnost, zraven pa večkrat niti ne veste, kaj je slog. Profesor umetnostne zgodovine, ki ni bil tej stroki kos, je predstavljal štiri sloge preteklosti kakor štiri dognane pojme, štiri idealne oblike, ki zadostajo za vsa sedanost in prihodnost, kakor štiri vrste računana, ki so vedno v rabi.

V slogu pa je več. Ne samo časovna, temveč tudi osebnostna oblika.

Kar je bil Krek v socialnem pogledu, to je Finžgar v literarnem. Oba sta umetnika, ki vidita, kaj je treba ljudski duši. Ljudska duša ima globine, ki jih vsak ne doseže, četudi z ljudstvom kramlja po domače.

Prava ljudska umetnost — kaže svoj ljudski slog — mora biti preprosta. Tako preprosta, da jo more razumeti otrok, pa tudi mislec najti zadovoljstvo v njej. Tak je Finžgarjev slog.

Krekovo socialno delo ni bilo za Finžgarja le istočasno ozadje, temveč Krek je pripravil Finžgarju tudi pot za njegovo ljudsko povest in dramo. Evangelist je dal dramatično tekst.

Krek in Finžgar, oba sta pila iz istega studenca: iz ljubezni do ljudstva, obe duši sta enako uglašeni, enako sproščeni, zato more dati Krek idejo in Finžgar roman: »Pod svobodnim soncem«.

Pa še ene sonce je tihoma stalo nad Finžgarjem. Ni le svetilo, temveč tudi gredo: Ušeničnikovo modroslovje. Kar gotovo! Za rastlino je treba sonca in za socialno povest in dramo tudi. Ušeničnikovo modroslovno delo je dalo naši ljudski književnosti potrebno sončno ozračje.

Po tem potu — Krek in Ušeničnik — nam je prišla Finžgarjeva notranje zdrava, klena, krepka, domača in dostojanstvena umetnost. Ušeničnik je pritegnil k sebi našo inteligenco, Finžgar pa naše ljudstvo. Prav, da sta se danes oba našla v Akademiji.

Finžgarjev ideal po vsebini in obliki je bil le-ta: ukoreniniti se v slovenskem ljudstvu in mu koristiti s svojim delom.

V takih okoliščinah se mora tudi še danes vzgajati pisatelj, če hočemo, da pride naša umetnost do novega razcveta. Kdor pa tu malenkostno misli, ne bo koristil; še manj, če išče pri tem lažno korist.

Finžgarjevo pisateljsko delo seveda ni bilo kot učencu po kakšnem učitelju naloženo in zapovedano. Umetnostna vzgoja mu je avdala pač duha, pa samo tega; toda to še ni glavna stvar. Moč Finžgarjeve umetnosti ni morda le v njegovi jedrnatih besedi, tudi ne v čaru harmonije sence in žarkov, torej ne le v obliki, temveč bistveno v njegovi pomembni vsebini. Pa bodi to kratka črtica ali daljša povest.

Finžgarjeva umetnost ni abstraktna, ki bi spadala le v modroslovje, pa tudi ni literarna, ki bi se prištevila le v književnost.

Kar moramo priznati pristnemu umetniku, moramo hvaliti tudi pri Finžgarju: to je njegov pesniški dar, ki daje mislim mесо in kri. Morajo se tako priti, da je njegova narodna zavest ustvarila ljudsko igro: »Naša kri«. Ze naslovi Finžgarjevih del so stvarni, da je kaj. Finžgarjeva umetnost je vsebinska, zato nas zgrabi in dvigne. Pi-

satelj izbira snov samostojno; ko jo najde, utlesi svojo veliko vzgojno idejo.

Finžgar je ljudski pisatelj iz prepričanja in iz duhovnega sorodstva z ljudstvom, ki lepote ne loči od resnice. Zato je Finžgar resničen, pristen, klasičen ljudski vzgojni pisatelj.

Na misel nam prihaja lep značilen dramski prizor, v tem trenutku vseeno, kje ga je Finžgar začrtal, glavno je, kako. Mimo križa v selski krajini gre starka. Pogleda na križ in vzdihne: »Kri-ste, preloži nam te križec! Kaj je bolj krščansko — kaj more biti bolj vzgojno, ganljivo in pretresljivo? Visoka misel v preprosti, jasni obliki in besedi. Resnično, to razume otrok in odrasel človek.

To prednost kažejo vsa Finžgarjeva dela v povojni dobi. Tudi njegovo zadnje delo »Gospod Hudournik«, ki se nam obeta v Mohorjevi za prihodnje leto. Pričakujemo, da se nam v tej napovedani knjigi izkaže še posebno kot popolnoma dozorel ljudskovzgojni pisatelj.

Finžgar zajema svojo snov iz ljudstva in jo zopet ožarjeno vlija v ljudstvo; odločno, odkrito, srčno, po meri ljudskega umovanja in spoznanja.

Kar je treba predvsem poudariti in pokazati, je torej to: Finžgar je umetniški duhovni pastir slovenskega ljudstva. Z drugimi velikimi močmi vred je pomagal v narodno poglabiti in utrditi njegovo versko in narodno zavest.

Naše duhovno pastirstvo bi mnogo pridobilo, ko bi jo vselej in povsod podpirala taka, ljudski duši primerna umetnost. Al. Merhar.

Likovna razstava neodvisnih v Celju

V mali dvorani Celjskega doma razstavljajo članj Kluba Neodvisnih iz Ljubljane in sicer slikarja Stane Kregar in Maksim Sedej ter kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrich. Tako je to prvi obisk naše mlade umetniške generacije v Celju in menda je to sploh prvič, da zapušča Neodvisni Ljubljano in razstavljajo tudi v podeželju. Že samo to dejstvo zasluži, da ga podčrtamo z vsem priznanjem in zahvalo.

Stane Kregar razstavlja 19 del, v glavnem olja in 2 gvaši, med njimi tudi najnovejša dela; posebnost in novost za Celje so surrealistične kompozicije »Žena s kozarcem in »Miza na morsk obali; toda slikar je danes že preko tega, kar izpričuje mojstrska stvaritev »Sonata«, učinkoviti portreti (n. pr. »Breda« in »Dama z rokavicami«, »Cvetlice« in »Tihotižje II«, in barvno ubrana »Tihotižje«).

Maksim Sedej je bil v Celju predstavljen že pred leti, a tokrat je zastopal s 14. deli (olja in trije gvaši) in nam pokaže vse odlike in smisel za slikarsko kompozicijo, o čemer nam pričajo tako njegovi družinski interieruri (»Na balkonu«, »Pri mizi«, »Na vrtcu«), kakor tudi ostala dela: »Cirkusc«, »Perice«, in renesančne »Kopalke« ter portreti; omenimo le odlični »Portret H. K.«.

Zdenko Kalin je kakor tudi njegov tovariš Karel Putrich za Celje novinec. Njuno sodelovanje je tudi sicer dalo s svojimi 12 deli, od katerih so štiri v velikih dimenzijah, razstavi poseben poudarek, ker so doslej naše razstave pogrešale plastiko. (Kipar I. Napotnik — naš rojak, je zadnje čase izostal z naših razstav, dasi nam ravno ta razstava budi željo, da bi nam Napotnik že skoraj zbral svojo kolektivno razstavo). Kiparja sta se Celju odlično predstavila in odpira gledalcu tako njiju velika, kakor mala plastika nov svet in nudi umetniški užitek. Izmed razstavljenih del naj jih omenimo le nekaj, tako Kalin »Moj oče«, »Speča deklica« in Putrich »Bebac«, »Dekle z

Načelnik nemške policije Heinrich Himmler pregleduje norveške prostovoljce v Oslu.

ŠPORT

Smučarske tekme obveznikov pod pokroviteljstvom bana g. dr. M. Natlačena

Nad tekami obveznikov obvezne telesne vzgoje, ki bodo v smučskih disciplinah na dan 15. in 16. februarja 1941 pri Celjski koči, je prevzel pokroviteljstvo g. ban dravske banovine, dr. Marko Natlačen.

Darila zmagovalcem so poklonili g. ban, g. minister za vojsko in mornarico, g. minister za telesno vzgojo naroda in predsedniki mestnih občin Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj.

Udeležba obveznikov-tekmovalcev bo zelo velika. Zaradi marljivega treniranja obveznikov tekem vse zime je pričakovati lepih športnih uspehov.

Na ta tekmovanja bodo prišli v velikem številu tudi obvezniki iz vseh občin dravske banovine, vendar ne kot tekmovalci, temveč le kot gledalci. Zaradi tega bodo ta medmestna tekmovanja tudi velikega propagandnega pomena za zimski šport.

Odkar je pri kraljevski banski upravi ustanovljen referat za obvezno telesno vzgojo, si naše upravne oblasti zelo prizadevajo, da bi doraščajočo mladino, staro od 14 do 20 let, pritegnile k športnemu udejstvovanju. To prizadevanje je rodilo že lepe uspehe, ki bodo pa še bolj vidni po preteku let, ko se bodo blagodejni učinki solidnega življenja, športnega udejstvovanja in smiselne telesne vzgoje pokazali na zdravju naše mladine. Gotovo se bo medmestnih tekem obveznikov v smučskih disciplinah pri Celjski koči udeležilo mnogo staršev obveznikov in njihovih delodajalcev, ki bodo tu imeli priliko videti, kako smiselni in pomembni so obvezni telesno-vzgojni tečaji.

Športni drobci

Zagrebski atleti dobijo trenerja. Lahkoatletika podzveja v Zagrebu je sklenila dogovor z madžarskim trenerjem Kaltenbachom, ki bo nastopil svoje službeno mesto v Zagrebu kot trener dne 1. marca.

Nemčija: Madžarska v telovadbi 30. marca. Nemška in madžarska reprezentanca se bosta srečali 30. marca v nemškem mestu Stuttgartu. Za to priliko hočejo Nemci pomladiti svojo telovadno reprezentanco, v katero bodo povabili 16 mladih telovadcev, ki so se pri zadnjih mladinskih tekmah najbolj odrezali. Seveda so na ta skupni trening povabljeni vsi stari tekmovalci, vendar ni izključeno, da bo moral eden ali drugi odstopiti svoje mesto mladji moči.

Japonci vabijo nemške plavalce. Za svoje plavalne tekme, katere priredijo Japonci proti koncu letne sezone, nameravajo povabiti tudi najboljše nemške plavalce, ki bi tamkaj nastopili skupno z japonskimi pri prvenstvenih tekmah. Zaenkrat mislijo povabiti aledece nemške plavalce: J. Balkeja, W. Platha in U. Schroederja.

Svedi premagali Danco v rokometu. V Kopenhagenu se je v zaprtem prostoru vršil meddržavni dvoboj v rokometu med Svedsko in Dansko, v katerem so Svedsi gladko premagali svoje nasprotnike z rezultatom 21:12 (11:6).

Nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju je postavil Šved Seiffart v Davosu na progi 3000 m. Omenjeno progo je preidal v času 4:47,4 min., medtem ko je imel prejšnji rekord Norvežan Ballengrud s časom 4:49,6 min.

Finlska: Švedska v hokeju na ledu 5:3. Zadnje nedeljo so igrali v Helsinkiju tekmo v hokeju na ledu Finci in Svedsi. Zmagali so Finci.

Nov svetovni rekord v plavanju je dosegla svetovnoznana plavalčica Ragnhild Hveger, ki je preplavila 400 m dolgo progo kralv v času 5:00,5 min. S tem je zboljšala svoj prejšnji svetovni rekord.

IX. Orožnov smuk preko Pohorja

bo v nedeljo, dne 16. februarja. Udeleženci se zberejo v soboto, 15. t. m. pri Mariborski koči, kjer se pripravijo pri vodji izleta g. Evgeniu Vuji in g. inž. Majhenu, kjer dobe vse potrebne informacije.

Podzvezno prvenstvo v norveški kombinaciji in skokih

priredi v nedeljo, 16. februarja v Ribnici na Pohorju ISSK Maribor. Tek na 18 km je v nedeljo dopoldne ob 9 s startom v Ribnici na Pohorju, isti dan popoldne ob dveh pa so skoki na 25-metrske skakalnici. Vse potrebne informacije je dobiti pri prireditelju ISSK Mariboru.

grozdomc in dominantna plastika cele razstave »Samotac«.

Če smo s tem poročilom naznačili le glavna dela razstave, hočemo s tem opozoriti vso našo javnost, da si to razstavo ogleda in ji posveti ono pozornost, ki jo zasluži z ozirom na razstavljenja dela, kakor tudi z ozirom na mesto, ki so ga razstavljalci zavzeli v slovenski likovni umetnosti.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina — ženska atletika sekcija. Važen sestanek vseh članic ženske atletike sekcije bo drevo ob šestih v Akademskem domu.

SK Ilirija — hokej sekcija. Vsi igralci, ki potujejo v Ga-Pa, se morajo sigurno udeležiti važnega sestanka v petek ob 19 v klubski sobi. Vsi ostali pa morajo istega dne v garderobi na drsališču od 16—17 vrniti vso rezervno dobljeno opremo. Kdor tega ne bi storil, naj računa na posledice. Načelnik.

ZFO

II. del smučkega prvenstva ZFO

Radovljica se za slavnostne dni pridno pripravlja. — Med našimi jantji bo tekmovala tudi skupljina radovljiške vojaške posadke.

Zveze vlakov so ugodne in bodo mogli tekmovalci od Ljubljane in iz krajin predelov Gorenjske dospeti pravočasno k sobotnemu teku tudi, če se bodo odpravili z opoldanskimi vlaki. Smučski tek na 15 km se bo pričel ob 3 popoldne.

Glede štafete še sledeča opozorila: Ker se bodo vršile štafete v nedeljo dopoldne s pričetkom po prihodu jutranjih vlakov, to je ob 8, se jih bodo lahko udeležili tudi oni, ki v soboto še ne razpolagajo s prostim časom.

Štiričlanski štafeti naj se, če je le mogoče, prideli rezervni tekmovalci, ki mora biti pripravljen, da vsakočesto nastopi namesto poškodovanega tovariša. O progh naj odseki in okrožja organizirajo pomožno službo članov, ki bodo opremljeni z rezervnimi smučmi in palicami, katere bodo nudili onemu, kateremu bi se kaj zlomilo ali pokvarilo.

Celotna štafeta proga bo sestavljena iz zank, katerih ena bo težja, dve srednjelahki in ena čisto lahkega značaja. S tem bo omogočen nastop tudi takim štafetnim moštvom, katere sestavljajo manj izvežbani tekmovalci.

V glavnem razpisu nedeljske številke »Slovenec« se je primerila napaka ter je dopolnitev kombinacije v skokih najavljena za ob pol petih namesto ob pol 3. Ravno tam je pomotoma izostala dolečba, da se ob 13 prične čakalna tekma za samostojno prvenstvo.

Za brezplačna prenočišča revnejšim tekmovalcem je poskrbljeno.

Snežne razmere so v okolici Radovljice ugodne. Zatorej naj nikogar ne plašijo topli vetrovi drugih krajev.

VSAK PO SVOJIH MOČEH

in zmoglostih, najmanj pa s redno članarino pomagajmo »Slovenski stražici« v Ljubljani!

Smučarske tekme ljubljanske podzveze ZFO

Smučske tekme za prvenstvo ljubljanske podzveze ZFO, ki se zaradi neugodnega vremena niso mogle izvesti 26. januarja na Golem brdu pri Medvodah, se bodo vršile neprekinjeno dne 15. in 16. februarja ob priliki smučskih tekem ZFO v Radovljici oziroma v Kropi. Za tekmovalce iz območja ljubljanske podzveze bodo pri zvezinih tekmah doženi rezultati priznani tudi za podzveze. Moštva okrožne štirčlanske štafete, ki bo dosegla najboljši čas, prejme naslov »prvak ljubljanske podzveze za leta 1941« in darilo. Leti naslov in darilo prejme prvak v vsaki panogi. Vsa druga mesta bodo nagradjena s ličnimi častnimi diplomami. Ostala navodila glede tekmovanja veljajo tako, kakor so objavljena v okrožnici ZFO oziroma v »Slovenecu«. Obvestite o tem prizadete tekmovalce v vašem odseku in agitirajte, da bo udeležba pri tekmah čim večja.

Tekme Fantovskega odseka Škofja Loka v veleslalomu

Pobočje znanega Stena je v nedeljo zopet zaživelo. Na njem so se pojavili naši fantje polni neusahljivega ognja do smučanja, saj smo imeli letos že okrožne in zvezne tekme. Ti fantje, ki so polni ljubezni do bele arene, so se to pot pomerili sami. Pridružili so se tudi mladi in naši prijatelji.

Proga sicer ni bila težka in predolga, pač pa je zahtevala svoje in tudi različen sneg je k temu mnogo pripomogel. Organizacija je dobro delovala. Da je bila ostra borba, se že vidi iz rezultatov: značilno je, da favoriti niso zasedli prvih mest. Uspehi pa takole izgledajo:

Člani: 1. Pipan Anton 1:08,8, 2. Franko Janez 1:09,8, 3. Jeseň Slavko 1:12, 4. Ziberl Rudi 1:14, 5. Bernik Franc 1:17,2, 6. Planina Franc 1:19 minut.

Mladi: 1. Fojkar Andrej 1:17,8, 2. Bernik Tine 1:25, 3. Bernik Peter 1:27,5, 4. Franko Andrej 1:44,2, 5. Pavlus Franc 1:44,6, 6. Bernik Tone 1:39 minut.

Izven konkurence: 1. Masteri Marjan 1:01, 2. Sink Janko 1:25,6, 3. Košir Janko 2:15,6 minut.